

MASTEROPPGAVE

MGLU18H

Mai 2023

«Finn boka som gir deg leseglede!»: Utviklingen av en digital veiledningsressurs for begynneropplæringslevener på skolebiblioteket

Entreprenøriell oppgave

30 sp oppgave

Ingrid Kristina Skjervold Olsson og Sandra Sofie Lindland Tveit

OSLOMET

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning

Sammendrag

Prosjektets formål er å utvikle en digital veiledningsressurs for begynneropplærings eleven på skolebiblioteket. Oppgaven tar sikte på å bidra til elevs leseglede gjennom å tilby tilpassede bokforslag basert på elevens interesser og ønsket lesenivå. Prosjektets problemstilling er:

Hvordan kan man utvikle et digitalt biblioteksverktøy for å veilede elever i begynneropplæringen til å finne egnet litteratur på skolebiblioteket som kan bidra til leseglede?

Prosjektets overordnede metode er pedagogisk designforskning. Produktet er blitt testet og videreutviklet gjennom tre sykluser. For å svare på problemstillingen har vi samlet inn data gjennom direkte observasjon og videoobservasjon av elever mens de har brukt nettsiden, intervju av elevene etter gjennomføring og skjermopptak av elevenes nettbrett.

Oppgaven består av produktet i form av en nettside, en skriftlig del og en muntlig del. Den skriftlige delen inneholder argumentasjon for behovet for produktet, brukerveiledning, vitenskapelig forankring og overordnet om metoden i oppgaven. Teorigrunnlaget for masteroppgaven og nettsiden er hovedsakelig basert på begynneropplæring, lesedidaktikk og multimodalitet. I muntlig del vil vi diskutere utfordringer og strategier ved arbeidet, i tillegg til mulige forbedringer.

Nøkkelord: begynneropplæring, skolebibliotek, leseglede, nettside, multimodalitet, pedagogisk designforskning

Abstract

The aim of this study is to develop a digital guidance resource for the initial schooling student in the school library. The assignment is a contribution that aims to foster reading engagement by offering customized book suggestions based on the students interests and reading skills.

The thesis question is:

How to develop a digital library tool to guide initial schooling students to find suitable literature in the school library that can contribute to reading engagement?

The master thesis' overall method is educational design research. The product has been tested and further developed through three cycles. In this thesis we have collected data through video observation of the students while they have used the website, interviews with the students after completion and screen recordings of the students' tablets.

The thesis consists of the product in the form of a website, a written part and an oral subject discussion. The written part contains arguments for the need for the product, user instructions, scientific grounding and an overview of the method. The theoretical basis for the master's thesis and the website is mainly based on reading didactics, initial schooling and multimodality. In the oral part, we will discuss challenges, strategies and improvements in the project.

Keywords: initial schooling student, school library, reading engagement, website, multimodality, educational design reaserch

Forord

Fem lærerike år med studier ved OsloMet nærmer seg nå slutten. Utdanningen har bidratt til å forsterke vårt allerede store engasjement for leseopplæringen i grunnskolen. Ideen om nettsiden vi nå har laget, oppsto gjennom en frustrert samtale om at dagens elever leser mindre enn før. Vi har et genuint ønske om at alle elever i skolen skal oppleve gode leseopplevelser, og håper at denne nettsiden kan bidra til å gi flere elever den gripende opplevelsen det er å bli dratt inn i et litterært univers.

Vi ønsker å rette en stor takk til våre veiledere Kristin Torjesen Marti og Tuva Bjørkvold. Deres engasjement, faglige tyngde og konstruktive tilbakemeldinger har bidratt til utviklingen av et produkt vi er stolte av. Informantene våre fortjener også en stor takk. Elevenes innspill, refleksjoner og kritiske tilbakemeldinger har vært avgjørende for utviklingen av nettsiden. Vi vil takke Sigbjørn Skjervold for uvurderlig støtte og hjelp med programmeringen av nettsiden når vi har stått fast. Til slutt vil vi også rette en stor takk til familie og venner som har bidratt med innspill for å forbedre nettsiden, men kanskje viktigst av alt; støtte, oppmuntring og troen på at vi kunne få det til. Daglige lunsjer i P48 med medstudentene våre er mye av grunnen til dette semesteret har vært over all forventning.

Vi er takknemlige for å ha fått delta i et større prosjekt knyttet til en universitetskole. Prosjektet satte startskuddet for vår oppgave. Ikke minst er vi takknemlige for muligheten vi fikk til å skrive en entreprenøriell master. Utviklingsarbeidet har vært lærerikt og givende. Prosjektene har gitt oss et verdifullt forskningsfellesskap der vi har fått muligheten til å lære av, og støtte hverandre.

Avslutningsvis vil vi utrykke en drøm om at Finnboka kan videreutvikles for å bidra til å gi elever over hele landet gode leseopplevelser på skolebiblioteket i fremtiden.

Innholdsfortegnelse

<i>Figuroversikt</i>	VIII
<i>Tabelloversikt</i>	VIII
1.0 Innledning	1
1.1 <i>Bakgrunn for prosjektet</i>	1
1.2 <i>Begrepsavklaring</i>	2
1.3 <i>Presentasjon av problemstilling og forskningsspørsmål</i>	3
1.4 <i>Oppbygging av oppgaven</i>	3
2.0 Brukerveiledning	4
2.1 <i>Overordnet om produktets innhold</i>	4
2.2 <i>Detaljert om nettsidens funksjoner</i>	6
3.0 Vitenskapelig forankring av produktet	9
3.1 <i>Begynneropplæringsleven</i>	9
3.2 <i>Lesegledens betydning i begynneropplæringen</i>	10
3.2.1 <i>Elevvalg</i>	10
3.2.2 <i>Tilgjengelighet på skolebiblioteket og bokaufordringer</i>	11
3.2.3 <i>Elevenes interesser</i>	11
3.2.4 <i>Elevenes leseferdigheter</i>	13
3.3 <i>Finnboka som multimodal tekst</i>	15
4.0 Metode	19
4.1 <i>Pedagogisk designforskning</i>	19
4.2 <i>Datainnsamling</i>	21
4.2.1 <i>Direkte observasjon og videoobservasjon</i>	21
4.2.2 <i>Videofilmet intervju</i>	22
4.2.3 <i>Skjermopptak</i>	23
5.0 Etikk og kvalitet i arbeidet	24
5.1 <i>Forskningsetiske hensyn</i>	24
5.2 <i>Validitet og reliabilitet</i>	24
6.0 Analyse	26
6.1 <i>Analysefasene i prosjektet</i>	27
7.0 Endringer gjennom syklus en, to og tre	30
8.0 Avslutning	34
Litteraturliste	35
Vedlegg	38
<i>Vedlegg 1 Skjema for tematisk analyse, syklus 1</i>	38

<i>Vedlegg 2 Godkjenning fra SIKT</i>	48
<i>Vedlegg 3 Informasjonsskriv og samtykkeskjema, elever</i>	49
<i>Vedlegg 4 Informasjonsskriv og samtykkeskjema, lærer</i>	52
<i>Vedlegg 5 Intervjuguide</i>	55
<i>Vedlegg 6 Observasjonsskjema</i>	56
<i>Vedlegg 7 ROS-analyse</i>	57
<i>Vedlegg 8 Egenerklæring om opphav</i>	59
<i>Vedlegg 9 Medforfattererklæring</i>	61

Figuroversikt

Figur 1 Brukerveiledning: landingsside	6
Figur 2 Brukerveiledning: side for lesenivå	6
Figur 3 Brukerveiledning: side for bokforslag	7
Figur 4 Brukerveiledning: detaljer ved side for bokforslag.....	7
Figur 5 Brukerveiledning: side for kartfunksjon	8
Figur 6 «Hvem skal trøste Knøttet?» av Tove Jansson (1979).....	14
Figur 7 Kartfunksjon på nettsiden	16
Figur 8 Eksempelsider på side for lesenivå.....	17
Figur 9 Landingsside	18
Figur 10 Fasene i pedagogisk designforskning	19
Figur 11 Faser i tematisk analyse inspirert av Braun & Clarke (2006)	26

Tabelloversikt

Tabell 1 Oversikt over innhold på nettsiden.....	4
Tabell 2 De ulike fasene i designeksperimentet	20
Tabell 3 Datainnsamlingsmetoder	21
Tabell 4 Observasjonsskjema	22
Tabell 5 Skjema for tematisk analyse	28
Tabell 6 Endringer syklus 1	31
Tabell 7 Endringer syklus 2	32
Tabell 8 Endringer syklus 3	33

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Regjeringen kunngjorde nylig en ny satsning med mål om å få flere barn og unge til å lese mer (Regjeringen, 17.04.2023). I dette arbeidet fremheves lese lyst som en sentral faktor. I en stor dansk undersøkelse svarte over halvparten av elevene på mellomtrinnet at de trolig hadde lest mer dersom de likte bedre å lese (Hansen et al., 2021, s. 32). Funnene tyder på at arbeid med elevers lese lyst kan bidra til økt lese mengde. Dette bekrefter andre studier som også viser at lese mengde kan føre til økte leseferdigheter (Grabe & Yamashita, 2022, s. 239). Lignende forskning på yngre elever og lese lyst finnes det mindre av (Walgermo, 2018). En studie fant imidlertid sammenheng mellom begynneropplæringselevers lese lyst, lese mengde og leseferdigheter (Stutz et al., 2016). I tillegg viser flere norske studier en klar sammenheng mellom elevers lese lyst og leseferdigheter hos både eldre elever (Roe, 2020) og elever på mellomtrinnet (Gabrielsen, 2017, s. 88). Det er liten grunn til å tro at de ovennevnte funnene ikke er aktuelle også for yngre elever, og vi legger derfor til grunn at det er en klar sammenheng mellom begynneropplæringselevers lese lyst og leseferdigheter. I vårt prosjekt har vi utviklet den digitale veiledningsressursen Finnboka. Nettsiden tar sikte på å bidra til lese glede hos andreklasseselever gjennom å tilby elevene skreddersydde bokanbefalinger på deres skolebibliotek, basert på elevenes interesser og ønsket lesenivå. I denne skriftlige oppgaven vil vi argumentere for hvordan produktet kan bidra til lese glede hos elever i begynneropplæringen.

Skolen har gode muligheter til å inspirere og motivere elevene til å bli glade i å lese (Roe, 2020, s. 109). Som grunnleggende ferdighet skal leseopplæringen integreres i alle fag, samtidig som enkelte fag har et større ansvar enn andre (Kunnskapsdepartementet, 2017). I norskfaget skal elevene blant annet lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser (Kunnskapsdepartementet, 2019a). Etter andreklasser skal elevene kunne «låne og lese bøker fra biblioteket» (Kunnskapsdepartementet, 2019b). Det ligger altså til rette for å arbeide med norskfagets kjerneelementer i samarbeid med skolebiblioteket.

Bergan og Fredwall (2023a, s. 43) peker på at et «bemannet skolebibliotek med fagutdannet skolebibliotekar i heltidsstilling» er et viktig kjennetegn på velfungerende skolebibliotek. Deltakerskolens personalressurser på skolebiblioteket består av to lærere uten bibliotekfaglig

utdannelse hvis hovedoppgave er kontaktlæreransvar. I uformelle samtaler med lærerne i forkant av utprøving fremkommer det at de få timene de har til rådighet på biblioteket i uka, i stor grad går til å rydde og sortere bøker. Denne situasjonen er ikke unik. På rett over halvparten av norske grunnskoler er lærere uten bibliotekfaglig tilleggsgutdannning ansvarlige for skolebiblioteket (Rogde et al., 2020, s. 151). I dette prosjektet anerkjenner vi bibliotekarenes sentrale rolle på et skolebibliotek med tanke på blant annet pedagogisk arbeid (se for eksempel Kuhlthau, 2004; Malmberg, 2014 i Bergan & Fredwall, 2023a). Samtidig mener vi at nettsiden vi har utviklet, Finnboka, særlig i mangel på fagutdannet skolebibliotekar i heltidsstilling, kan være et verdifullt supplement til litteraturveiledningspraksisen på det aktuelle skolebiblioteket.

Ni av ti elever i grunnskolen i Norge har én-til-én-dekning av digitale hjelpemidler, og 62% av andreklassingene har eget nettbrett (Utdanningsdirektoratet, 2022). Deltakerskolens elever er blant disse. Vi ønsker å utnytte den digitale ressursen og har derfor valgt nettopp nettbrettet som verktøy for å veilede elevene på skolebiblioteket. I tillegg har skoleledelsen uttrykket et ønske om å lære mer om hvordan nettbrettene kan tas i bruk mer hensiktsmessig i skolen. I uformelle samtaler med lærerne ved deltakerskolen før utviklingen av produktet fremkommer det at elevene nylig har fått nettbrett med én-til-én-dekning og at elevene så langt har fått lite opplæring i bruk av nettbrettet gjennom skolen.

1.2 Begrepsavklaring

Målet med vårt produkt er å bidra til *leseglede* hos begynneropplærings eleven. I forskningslitteraturen finnes en rekke tilgrensende begreper til leseglede, blant annet *leselyst* (Buland et al., 2008), *leseinteresse* (Lundberg & Herrlin, 2008; Walgermo, 2018), *lesemotivasjon* (Stutz et al., 2016; Wigfield & Guthrie, 1997), *leseengasjement* (Roe, 2020) og *gode leseopplevelser* (Birkeland et al., 2018; Roe, 2014). Begrepenes fellesnevner er at de på ulike måter beskriver positive holdninger til lesing (Bergan & Fredwall, 2023b, s. 71). I den skriftlige delen av oppgaven vil vi derfor se leseglede som et samlebegrep, og anvende forskning på de nevnte tilgrensende begrepene til å belyse betydningen av arbeid med leseglede i begynneropplæringen. Vi mener at ordet leseglede kan gi positive konnotasjoner til lesing hos ulike mottakergrupper som skal ta i bruk Finnboka eller lese den skriftlige oppgaven: både begynneropplærings elever, lærere og fagpersoner.

Begrepet *begynneropplæringen* omhandler elevers tidlige skolegang, men presist aldersspenn defineres ulikt (Hoff-Jensen et al., 2020). I denne oppgaven referer begrepet til elever i andreklasse ettersom det er disse som er informantene våre.

For å få bokanbefalinger fra Finnboka må eleven blant annet velge et *lesenivå*. Begrepet er knyttet til vanskelighetsgrad på bøkene på skolebiblioteket, og brukes gjennomgående i denne oppgaven. Hva de ulike lesenivåene innebærer og hvordan de ble utarbeidet, vil beskrives i kapittel 3.2.

1.3 Presentasjon av problemstilling og forskningsspørsmål

Hensikten med prosjektet har vært å utvikle nettsiden slik at den blir et funksjonelt verktøy for elever i begynneropplæringen med mål om å bidra til leseglede. Grunnet prosjektets omfang har vi ikke anledning til å undersøke i hvilken grad produktet faktisk bidrar til leseglede. På bakgrunn av prosjektets formål er problemstillingen som følgende:

Hvordan kan man utvikle et digitalt biblioteksverktøy for å veilede elever i begynneropplæringen til å finne egnet litteratur på skolebiblioteket som kan bidra til leseglede?

Prosjektet begrenses og konkretiseres gjennom følgende forskningsspørsmål:

1. Hvordan bør brukergrensesnittet være for at begynneropplærings eleven skal klare å navigere på nettsiden uten hjelp fra en voksen?
2. Hvordan bør bøkernes tilgjengelighet synliggjøres på nettsiden og skolebiblioteket for å veilede eleven til å finne boken som blir foreslått?
3. Hvordan bør bøkene kategoriseres i henhold til tema og lesesnivå for at boken som foreslås, skal egne seg for eleven?

1.4 Oppbygging av oppgaven

Videre i den skriftlige oppgaven vil det redegjøres for produktets innhold og brukerveiledning (2.0), før produktet forankres i vitenskapelig teori om leseglede og multimodalitet (3.0). Metoden for datainnsamlingen presenteres (4.0), og det gis et innblikk i hvordan etiske problemstillinger og kvaliteten i arbeidet er sikret (5.0). Deretter redegjøres det for analysen som har blitt foretatt (6.0). Avslutningsvis gis det en oversikt over endringer som er blitt foretatt gjennom de tre syklusene (7.0).

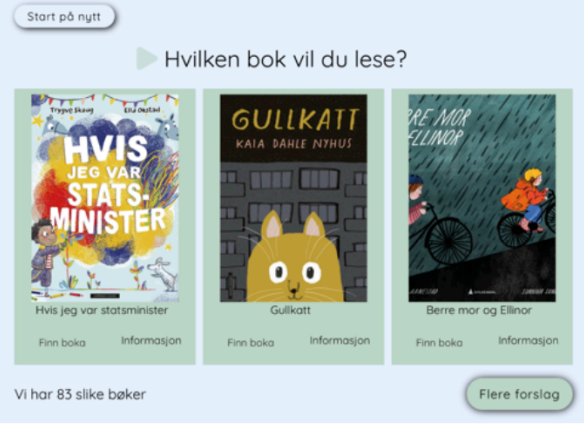

2.0 Brukerveiledning

Nettadressen www.finnboka.com tar deg til det didaktiske produktet, som er en nettside. Nettsidens brukergrensesnitt er tilpasset landskapsformat på nettbrett, og nettleseren Safari. Dette vil gi den beste brukeropplevelsen.

2.1 Overordnet om produktets innhold

Tabell 1 Oversikt over innhold på nettsiden

Element og URL	Innhold	Bildestøtte
Landingside https://www.finnboka.com/	Her presenteres tolv temakategorier med illustrasjon og tekst. Elevene velger en temakategori som interesserer dem.	
Side for lesenivå https://www.finnboka.com/leseerfarin	Når elevene har valgt temakategori, tas de videre til siden for lesenivå. Her tar elevene stilling til omtrent hvor mye tekst de ønsker på hver side i boka.	

Side for bokforslag https://www.finnboka.com/bokforslag	Elevene får anbefalt tre ulike bøker på bakgrunn av valgene de tok på de tidligere sidene.	
Detaljer ved side for bokforslag	I henhold til lov om opphavsrett gis informasjon om forfatter, illustratør, forlag og utgivelsesår ved å trykke på knappen "Informasjon".	
Side for kartfunksjon https://www.finnboka.com/general-clean	Elevene får se et bilde av hylla boka skal stå i på skolebiblioteket. Den konkrete hylla boka står i, er markert med en gul boks. Den valgte boka vises med bilde av bokforsiden.	Hylle 1 Hylle 2 Bildene illustrerer de to ulike hyllene bøkene kan stå i.

2.2 Detaljert om nettsidens funksjoner

Videre vil de ulike funksjonene på nettsiden presenteres mer i detalj. Bildene er skjermdumper av alle nettressursens sider. De hvite tekstboksene er beskrivelser av funksjonene på siden.

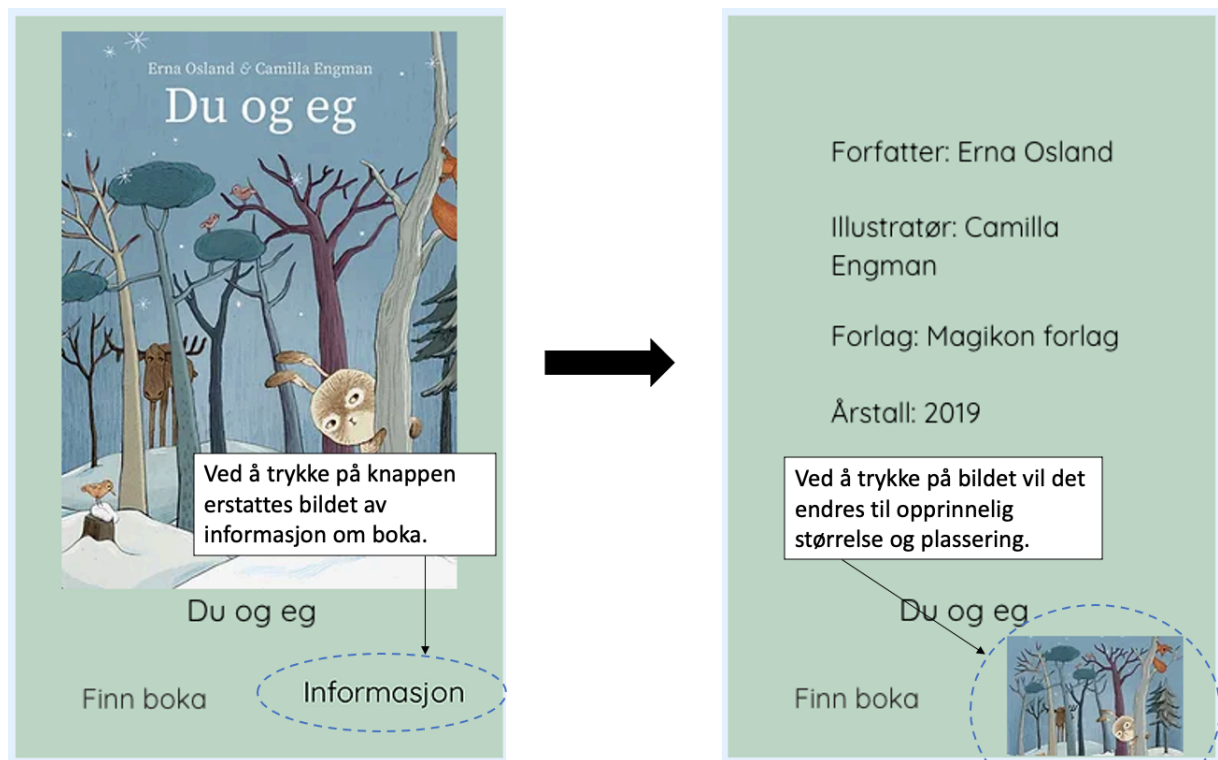
Figur 1 Brukerveiledning: landingside

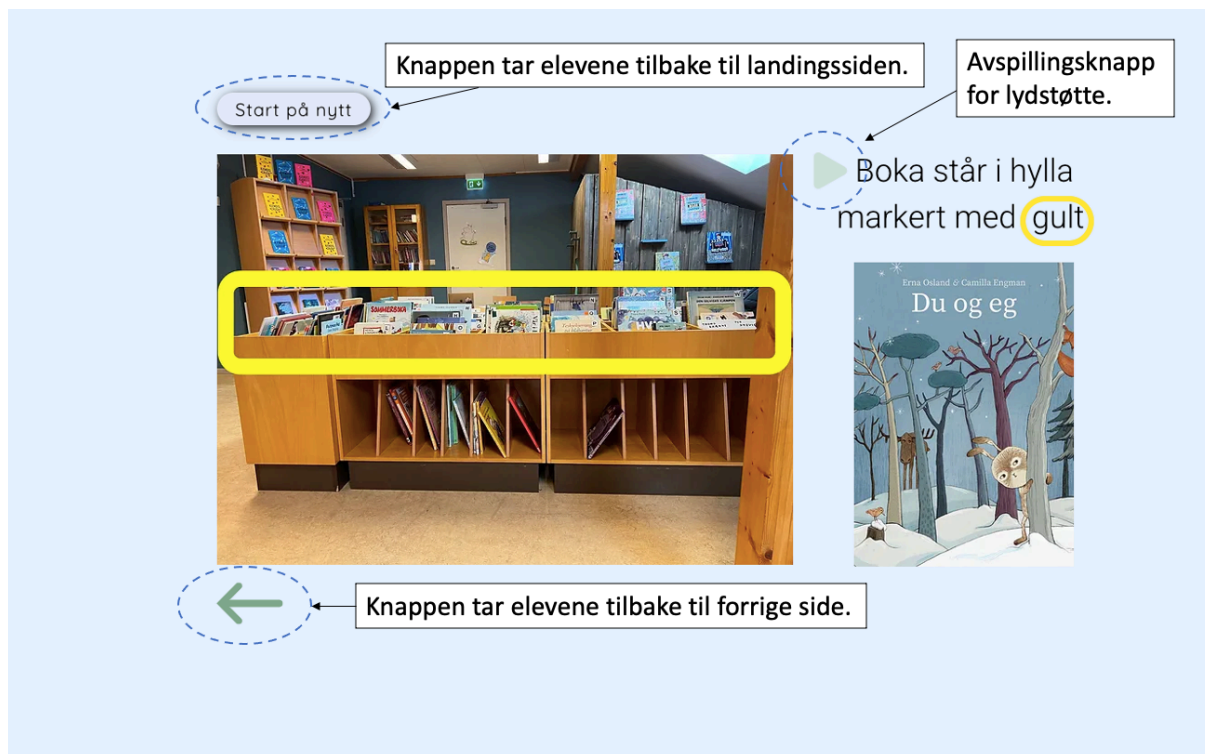
Figur 2 Brukerveiledning: side for lesenivå

Figur 3 Brukerveiledning: side for bokforslag

Figur 4 Brukerveiledning: detaljer ved side for bokforslag

Figur 5 Brukerveiledning: side for kartfunksjon

3.0 Vitenskapelig forankring av produktet

I dette kapittelet vil vi forankre valg vi har tatt i utviklingen av Finnboka med støtte i fag- og forskningslitteratur. Først vil vi beskrive den typiske begynneropplæringsleven med tanke på leseutvikling og bibliotekerfaringer (3.1). Deretter vil vi diskutere hvorfor arbeid med leseglede er sentralt i begynneropplæringen og for utviklingen av leseferdigheter, i tillegg til å presentere et utvalg faktorer som kan fremme leseglede, og som vi etterstreber å sikre i produktet vårt (3.2). Kapittelets siste del (3.3) vil forankre et utvalg beslutninger tilknyttet nettsidens utforming i multimodalitetsteori, og beskrive hvordan valgene tar sikte på å støtte begynneropplæringslevenes lesing.

3.1 Begynneropplæringsleven

Som nevnt innledningsvis er det ulike måter å definere hvordan begynneropplæring; ikke bare aldersspenn, men også hva begynneropplæring innebærer (Hoff-Jensen et al., 2020). Hoff-Jensen et al. (2020) skiller mellom vid og smal forståelse av begynneropplæringen, og i denne oppgaven vektlegges den smale forståelsen. Dette innebærer at vi fokuserer på faglig utvikling knyttet til kompetansemål i fag, for eksempel grunnleggende leseopplæring eller bruk av skolebibliotek (jf. Kunnskapsdepartementet, 2019a).

Elevene som starter på skolen, har ulike forutsetninger, og undervisningen skal være tilpasset dem (Vingdal, 2018, s. 38). Elevenes faglige kompetanse vil også variere i andreklasse, blant annet med tanke på elevenes leseutvikling. Utviklingen av elevens ordavkodning kan ses gjennom en stadiummodell, men det er viktig å presisere at barn ikke nødvendigvis går gjennom stadiene i en bestemt sekvens (Høien & Lundberg, 2019, s. 53). I Høien og Lundbergs videreutviklede modell kan trolig de fleste andreklasselevenes leseferdigheter plasseres på en skala mellom det de kaller det alfabetisk-fonologiske stadiet og det ortografisk-morfemiske stadiet (Høien & Lundberg, 2019, s. 53-61). Elever i førstnevnte stadium har knekt den alfabetiske koden, og forstår dermed sammenhengen mellom fonem og grafem. Elever i sistnevnte stadium har automatisert ordavkodningen og kan lese med flyt. Det er altså et vidt spenn i andreklasselevers leseutvikling.

Brukerne av Finnboka har snart gått to år på skolen, og vil derfor ha begrenset erfaring med skolebibliotek. Tall fra SSB viser at 58% av barn i alderen 9-15 hadde besøkt et bibliotek

utenfor skolen det siste året, hvilket tyder på at elevenes bibliotekerfaringer vil være varierende (Statistisk sentralbyrå, 2021). Det er rimelig å anta at variasjonen i bibliotekbesøk også gjelder yngre barn. Nettsiden er derfor utformet med mål om at alle elever skal kunne ta den i bruk, uansett erfaring.

3.2 Lesegledens betydning i begynneropplæringen

Det er bred enighet om at arbeid med leseglede er spesielt viktig i nettopp den tidlige leseopplæringen (Alexander, 2005; Birkeland et al., 2018; Walgermo, 2018). Roe (2014, s. 39) hevder at å motivere og engasjere elevene i lesing er et av hovedmålene i leseopplæringen. På den måten kan læreren bidra til at elevene leser tekster med forventning og interesse og velger å lese selv om de ikke er nødt. Birkeland et al. (2018, s. 17) hevder at barn som har opplevd gleden ved å lese, vil søke etter nye opplevelser og deretter leser mer. Dette støttes av forskning som viser en signifikant sammenheng mellom lesemotivasjon og lesemengde (Wigfield & Guthrie, 1997), og andre studier viser at lesemengde videre kan forutsi elevenes leseoppnåelse (Grabe & Yamashita, 2022, s. 239) – også i begynneropplæringen (Stutz et al., 2016). Mengdetrening i lesing i begynneropplæringen er viktig for å styrke elevens selvtillit tilknyttet lesing (Lundberg & Herrlin, 2008, s. 18) og for å øke lesehastigheten og videreutvikle tekniske sider ved lesingen (Kulbrandstad, 2022, s. 17). Norske funn tyder på at leseinteresse er en viktig faktor for positiv utvikling av begynneropplæringselevers oppfatning av seg selv som leser, som igjen kan bidra til økte leseferdigheter (Walgermo, 2018).

I det følgende vil vi presentere et utvalg faktorer som kan bidra til leseglede i begynneropplæringen, og som vi etterstreber å sikre i vårt produkt.

3.2.1 Elevvalg

For å øke elevenes leseglede må elevene få mulighet til å selv velge hva de ønsker å lese (Guthrie et al., 2004; Tonne & Pihl, 2012). Finnboka gir elevene mulighet til å selv velge hvilken bok de ønsker å lese, basert på deres ønsker og behov. Samtidig som elevvalg er viktig for å bidra til leseglede, kan for mange valgmuligheter ha motsatt effekt (Guthrie et al., 2004). For å unngå at elevene skal bli overveldet av skolebibliotekets antall bøker, tar veiledningsressursen vi har utviklet, sikte på å kombinere elevenes egne ønsker og behov med våre faglig baserte kategoriseringer. Veiledningsressursen vil kun presentere tre

bokanbefalinger om gangen. Dersom elevene er misfornøyde med utvalget eller har lest bøkene tidligere, kan de trykke på knappen «Flere forslag», se figur 3, og få tre nye forslag i samme tema- og lesenivå-kombinasjon.

3.2.2 Tilgjengelighet på skolebiblioteket og bokanbefalinger

I det nasjonale leseprosjektet «Gi rom for lesing!» vektlegges *tilgjengelighet* i arbeidet med å stimulere leselyst (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2005, s. 12). Dette innebærer at elevene bør presenteres for et vidt spekter av litteratur, inkludert ulike sjangre og vanskelighetsgrader. Bibliotekets bokutvalg må være variert og tilpasset ulike elevers ønsker og behov (Buland et al., 2008, s. 118). Nettsiden vår tar utgangspunkt i skolebibliotekets allerede eksisterende bøker, og gir elevene mulighet til å oppdage bøker innenfor deres interessefelt og med varierende vanskelighetsgrader gjennom skreddersydde *bokanbefalinger*. Over én tredel av elever på mellomtrinnet svarte at de trolig ville lest mer dersom de visste hva de skulle lese (Hansen et al., 2021, s. 32). I prosjektet til Merga (2015) fremheves blant annet to faktorer som bidrar til økt lyst til frilesing hos ungdomsskoleelever: lærerens kunnskap om bøker som er relevante for elevene og kunnskap om elevenes interesser. Disse faktorene vil vi forsøke å sikre gjennom Finnbokas bokanbefalinger som forhåpentligvis vil treffe elevenes ønsker og behov. Ettersom vår oppgave retter søkelyset mot begynneropplærings elever, kan det diskuteres om de nevnte funnene er fullstendig overførbare. Samtidig er det liten grunn til å tro at lærernes kunnskap skal være mindre betydningsfull når det gjelder undervisning for de yngste barna.

3.2.3 Elevenes interesser

Finnboka tar sikte på å sikre elevenes mulighet til å lese noe som interesserer dem, gjennom valg av temakategori. Lundberg og Herrlin (2008, s. 19) peker på to faktorer som påvirker leselysten, og som må være i balanse: utbytte og kostnader. Utbyttet handler om mulighetene lesingen tilbyr, blant annet glede, avkobling, spenning og underholdning (Lundberg & Herrlin, 2008, s. 19). For å øke utbyttet av lesingen foreslår forfatterne å la elevene lese tekster som angår dem. Interesse knyttet til et spesifikt tema eller kontekst, også kalt situasjonsbestemt interesse, er en viktig faktor for å fange begynnerleserens oppmerksomhet og øke ønsket om å lese videre (Alexander, 2005, s. 10). Dette mener mange elever også ettersom halvparten av elevene på mellomtrinnet sier de nok ville lest mer dersom de fikk

lese om noe som interesserte dem (Hansen et al., 2021, s. 32). Det er liten grunn til å anta at dette funnet ikke også gjelder for elever i begynneropplæringen.

Temakategoriene som elevene kan velge mellom på nettsiden, består av både innholdstemaer, teksttyper og sjangre, for eksempel henholdsvis temakategoriene *dyr*, *bildebøker* og *spenning*. Bakgrunnen for dette er at vi har vektlagt begynneropplæringselevens perspektiv fremfor bibliotekfaglige inndelinger, og vi har derfor for eksempel ikke benyttet oss av Dewey-kategorisering (Dewey, 1995). I diskusjonen om hvordan det er mest hensiktsmessig å kategorisere bøker på et bibliotek, spør skolebibliotekar og nestleder i Norsk bibliotekforening Line Hjellup: «Hvorfor ikke organisere skolebiblioteket etter målgruppas behov?» (Hjellup, 2018, s. 141). Finnboka etterstreber å gjøre nettopp dette. Et alternativ til vår inndeling er å kun kategorisere bøkene under tema, for eksempel dyr eller sport. Samtidig er *bøker som forklarer ting* og *humor* henholdsvis den mest populære teksttypen og sjangeren hos elever på mellomtrinnet (Hansen et al., 2021), og når målet med Finnboka er å bidra til leseglede, ønsket vi å inkludere disse og lignende temakategorier. Vi har inkludert de to nevnte kategoriene i veiledningsressursen, men kalt dem henholdsvis *fakta* og *morsom* til tross for den grammatiske feilen som oppstår når vi ber elevene velge hva de ønsker å lese om i dag. Vektleggingen av begynneropplæringselevens perspektiv fremfor bibliotekfaglige termer er også grunnen til at temakategorien *morsom* har dette navnet fremfor det bibliotekfaglig korrekte ordet humor. Fordi elevene har gått på skolen i underkant av to år, går vi ut ifra at deres sjangerkompetanse er begrenset.

Temakategoriene elevene kan velge mellom, er utviklet og kategorisert ved at vi skumleste de aktuelle bøkene. Først plasserte vi hver bok i to til tre forholdsvis spesifikke kategorier, eksempelvis *søsken* og *fotball*. Deretter gjorde vi kategoriene mer overordnede for å favne flere bøker, eksempelvis kategoriene *familie* og *sport*. For å avgrense elevenes valgmuligheter (jf. Guthrie et al., 2004) komprimerte vi altså temakategoriene til tolv overordnede kategorier.

3.2.4 Elevenes leseferdigheter

Lundberg og Herrlin (2008, s. 18) hevder som sagt at utbyttet og kostandene knyttet til lesing må være i balanse for å skape leselyst. Med kostnader mener de den kognitive belastningen lesing er med tanke på blant annet ordavkoding, leseforståelse og skapelsen av indre forestillinger. For å redusere kostnadene ved lesing anbefales det at elevene får lese tekster som er tilgjengelige for dem blant annet med tanke på ordvalg, setningsoppbygging og typografi (Lundberg & Herrlin, 2008, s. 19). Elevene må få mulighet til å lykkes i lesingen ved at tekstens vanskegrad til enhver tid tilpasses kompetansen deres (Bråten, 2011, s. 76). Dette etterstreber vårt produkt å sikre. For å få bokanbefalinger gjennom Finnboka må eleven velge ett av tre lesenivåer med økende vanskelighetsgrad. Slik kan eleven få anbefalt tekster som er tilgjengelige for dem akkurat nå. Lesenivåene som elevene kan velge mellom, er representert med en eksempelside som gir leseren en indikasjon på hvor tilgjengelige bøkene vil være for dem med tanke på ordmengde, bildestørrelse og typografi. I muntlig del vil vi diskutere spennet mellom vår oppfatning av hvilket lesenivå eleven bør velge, og hvilket nivå eleven selv ønsker.

Finnboka inneholder 571 av bøkene på skolebiblioteket som er tilpasset begynneropplæringen med tanke på innhold og språk. Bøkenes kvalitet knyttet til innhold har blitt vurdert i liten grad ettersom vi vektlegger elevenes autonomi fremfor antatte kvalitetskriterier, og vi har derfor ikke ekskludert bøker på bakgrunn av lav kvalitet. Lærerens mulighet til å kvalitetssikre bøkene forsvinner ved utelukkende bruk av Finnboka som bokanbefaler, og nettsiden er derfor ment som et supplement i litteraturveiledningspraksisen på skolebiblioteket. Årsakene til at et fåtall bøker ble utelatt, var at de var ødelagte, utlånte under registreringen eller med svært avansert layout eller typografi. Boka «Hvem skal trøste Knøttet?» av Tove Jansson (1979) (figur 6) er et eksempel på en bok som har blitt utelatt fra produktet som følge av avansert typografi.

Figur 6 «Hvem skal trøste Knøttet?» av Tove Jansson (1979)

Omtrent halvparten av de aktuelle bøkene var allerede nivådelte. Vi har tatt utgangspunkt i dette nivåsystemet og sammenlignet de ikke-nivådelte bøkene med disse. I tillegg har vi latt oss inspirere av Austads (1994, s. 25-31) kriterier for lettleste bøker: bokas lesverdighet, leselighet og lesbarhet. Hvert enkelt kriterium har vi sett som en skala fra svært lettlest til mindre lettlest, og avveininger har blitt gjort med tanke på hvilket kriterium som veier tyngst for hver bok.

Bokas lesverdighet favner forholdet mellom teksten og leseren, og er knyttet til de kognitive og motivasjonelle forholdene hos begynnerleseren (Austad, 1994). Dette kriteriet er knyttet til hvorvidt boka er en «god» bok, og har blitt vektlagt i liten grad i nivåinndelingen i vårt produkt ettersom vi prioriterer elevens autonomi fremfor bøkens kvalitet.

Bokas leselighet dreier seg om tekstens visuelle tilgjengelighet: blant annet typografi, bokstavstørrelse og linjelengde (Austad, 1994). Bøker plassert i det laveste nivået vil i større grad ha lettleseleg skrifttype, større bokstaver og kortere setninger. Mange av bildebøkene er trolig ment for høytlesning av en voksen, og har en avansert typografi. Dette minsker bokas lettleseleghet betraktelig, og vi har derfor plassert slike bøker i et høyere nivå.

Bilder og illustrasjoner kan virke motiverende for svake lesere (Løvland, 2015, s. 123), og bøker med få eller ingen bilder har derfor gjerne blitt plassert på et høyere lesenivå. I tillegg vil sammenhengen mellom verbaltekst og bilde eller illustrasjon påvirke bokas nivåplassering. Dersom bildene kommuniserer samme mening som verbalteksten, vil det oppstå redundans. Dette vil hjelpe begynneropplærings eleven i lesingen ved å utvikle nødvendige tekstforventninger og førforståelse (Løvland, 2015, s. 123), og bøkene har dermed blitt plassert på et lavere lesenivå. Utfordringer knyttet til nivåinndelingene vil diskuteres videre i muntlig del.

Bøkens lesbarhet omhandler språklige forhold: blant annet ordvalg og den syntaktiske og semantiske strukturen på ordnivå, setningsnivå og tekstnivå (Austad, 1994). Bøkene som er plassert i det laveste nivået, har gjerne et enklere språk og mindre syntaktisk kompliserte setninger. Bøker på nynorsk har blitt plassert på et høyere lesenivå enn de hadde blitt dersom teksten var på bokmål. Bakgrunnen for dette er at mottakerne av produktet er begynneropplærings elever med bosted på Østlandet, og vi legger derfor til grunn at bokmål er skriftspråket elevene kjenner best. Tekster på nynorsk vil dermed trolig være mer utfordrende å lese for de aktuelle elevene.

3.3 Finnboka som multimodal tekst

Nettsiden vi har utviklet, er en multimodal tekst med et tydelig formål, nemlig å gi elevene boka anbefalinger basert på deres valg av tema og lesenivå. For å gjøre dette må eleven lese og navigere på nettsiden på en relevant måte, og derfor vil vi videre redegjøre for hvordan vi har utformet nettsiden som multimodal tekst.

Etter andre trinn skal elevene kunne «lese med sammenheng og forståelse på papir og digitalt og bruke enkle strategier for leseforståelse» (Kunnskapsdepartementet, 2019b). Finnboka er en digital tekst som elevene må lese for å skape mening. For å vurdere vår nettside som en tekst må man ta hensyn til alle de meningsbærende delene av teksten: tekstens modaliteter (Veum & Skovholt, 2017, s. 22). Nettsidens verbaltekst, lyd støtte, illustrasjoner, symboler og farger uttrykker til sammen mening for leseren. Modalitetene påvirker hverandre og interagerer (Kress & Leeuwen, 2021, s. 182).

Modalitetene har ulik affordans, det vil si ulike muligheter og begrensninger knyttet til hvordan noe kan representeres eller kommuniseres (Løvland, 2015, s. 120). Kress og Leeuwen (2021, s. 35-38) fremhever at modaliteter knyttet til handlinger, det visuelle og

romlige ser ut til å være de sentrale kognitive ressursene barna tar i bruk på skolen. Vårt produkt tar utgangspunkt i denne forståelsen, og i utformingen av Finnboka har vi derfor valgt modaliteter hvis affordans kan støtte begynneropplæringslevens kognitive ressurser og dermed lette og effektivisere lesingen deres. I det følgende vil et utvalg av nettsidens modaliteter og deres affordans legges frem.

Bøkene plasseringer på skolebiblioteket er representert på nettsiden ved bruk av et fotografi av bokhyllene. Fotografiets visuelle modalitet formidler romlige størrelser, altså hvor boka er plassert, på en mer effektiv måte enn verbaltekst (Løvland, 2015, s. 120). Valget av modaliteten er tilpasset målgruppen, fordi eleven ikke trenger å kunne avkode tekst for å finne fram til boka. På nettsidens kartfunksjon (figur 7) vil en gul firkant representere hylla den valgte boka skal stå i. Den kontrasterende gulfargen og måten formen rammer inn hylla, fremhever bokas plassering ytterligere (Kress & Leeuwen, 2021, s. 201).

Figur 7 Kartfunksjon på nettsiden

Flere av Finnbokas modaliteter bidrar til en opplevelse av rytme. Alle sidene på nettsiden har samme bakgrunnsfarge, verbalteksten har samme skrifttype, knappene har samme utforming, temakategoriene representeres med tegninger i samme stil, og tilbakeknappen befinner seg på samme sted på alle sidene. Denne visuelle rytmen er ment å bidra til en følelse av sammenheng (Kress & Leeuwen, 2021, s. 211). På alle sidene hvor brukeren må ta et valg, se figur 1, 2 og 3, er overskriften formulert som et spørsmål til brukeren. Dette er et eksempel på

språklig rytme (Løvland, 2015). Vi finner både visuell og språklig rytme i de tre eksempelsidene på lesenivåside (figur 8), der innholdet på sidene er omtrent det samme, men vanskelighetsgraden øker i takt med nivåene med tanke på ordmengde, setningslengde og bildestørrelse.

Figur 8 Eksempelsider på side for lesenivå

Overskriftene på alle sidene i veiledningsressursen består av to modaliteter: verbaltekst og lyd støtte. Disse modalitetene har en redundant kobling, altså uttrykker de samme mening. Redundansen vil fungere som en støtte for begynneropplærings eleven (Løvland, 2015, s. 123). Redundans oppstår også i samspillet mellom tegningene og verbalteksten som representerer temakategoriene elevene kan velge mellom på landingssiden (figur 9). For eksempel viser verbalteksten tilknyttet temakategorien *følelser* til kategoriens overordnede innhold, mens illustrasjonens affordans er å konkretisere den abstrakte følelsen forelskelse.

Figur 9 Landingside

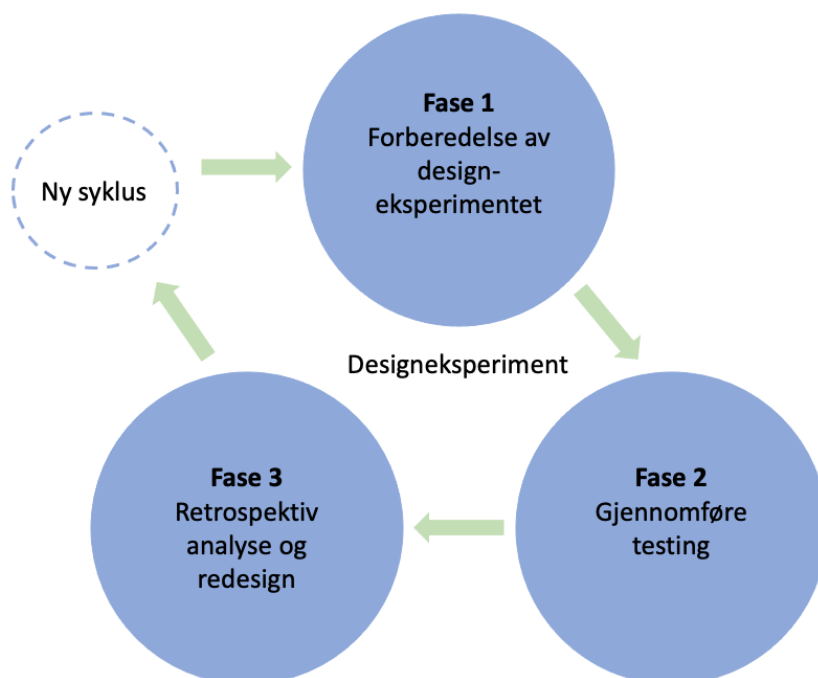
På landingssiden, lesenivåsidan og bokforslagsiden er overskriften formulert som et spørsmål som henvender seg direkte til brukeren ved å bruke tiltaleformen «du». Dette fungerer som en nærhetsskapende markør som forsøker å skape en personlig relasjon mellom nettsiden og brukeren (Veum & Skovholt, 2017, s. 94). Den personlige relasjonen styrkes gjennom blant annet typografi, farger, skriftstørrelse og illustrasjoner ettersom valgene tydeliggjør at brukeren av produktet er en andreklassing. Forskning tyder på at skrift uten seriffer og med medium til stor høyde på bokstavene er å foretrekke for barn som leser på skjerm (Bernard et al., 2002). Derfor har vi valgt en skrifttype med disse faktorene gjennomgående i produktet, kalt Quicksand.

4.0 Metode

Forskningsdesignet for dette prosjektet er pedagogisk designforskning. Datamaterialet er samlet inn gjennom kvalitativ metodetriangulering, nærmere bestemt direkte observasjon, videoobservasjon, videofilmet intervju og skjermopptak.

4.1 Pedagogisk designforskning

Bjørndal (2013, s. 245) definerer pedagogisk designforskning som en forskningsstrategi som brukes for å fremme bedre undervisning og læring. Dette gjøres ved å systematisk undersøke prosesser knyttet til utvikling, utprøving og evaluering av undervisningsopplegg. Vi ønsket å systematisk undersøke funksjonaliteten til nettsiden, og utforske hvilke forbedringer nettsiden hadde behov for gjennom tre sykluser. Dette egner pedagogisk designforskning seg godt til. En syklus i et designeksperiment består vanligvis av tre faser: forberedelse av designeksperimentet, eksperimentering i klasserommet og retrospektive analyser (Bjørndal, 2013, s. 248). I fase tre i vårt prosjekt inkluderer vi redesign av produktet. I figur 10 visualiseres de tre fasene i vårt designeksperiment.

Figur 10 Fasene i pedagogisk designforskning

Videre vil vi kort beskrive hva de ulike fasene innebar i første syklus av vårt prosjekt (tabell 2). I muntlig del vil vi greie ut om detaljer ved fasene i prosjektets tre sykluser.

Tabell 2 De ulike fasene i designeksperimentet

	Fase 1, forberedelse av designeksperimentet	Fase 2, gjennomføre testing	Fase 3, retrospektiv analyse
Fasene innebærer	Utvikling av forskningsspørsmål. Etablere relasjon med samarbeidspartnere. Fastslå hvilke metoder som skal benyttes for å undersøke forskningsspørsmålene. (Bjørndal, 2013, s. 248)	Gjennomføre testing for å kunne forbedre designet av produktet. (Bjørndal, 2013, s. 250)	Systematisk analysere datamaterialet med mål om å utvikle produktet. (Bjørndal, 2013, s. 250)
Vårt designeksperiment	Vi deltar i et større forskningsprosjekt, sted for datainnsamling var derfor allerede etablert. Vi inngikk et samarbeid med biblioteksansvarlig som også er kontaktlærer på 2. trinn. Strategiske utvalg (Johannessen et al., 2016, s. 116-117): Kriteriet for rekrutteringen av informanter til prosjektet: elever i begynneropplæringen. Forskningsspørsmålene var sentrale da vi fastslo datainnsamlingsmetoder. Mer om dette i kapittel 4.2.	Testingen foregikk på skolebiblioteket. Elevenes lærer fulgte dem i grupper på fire elever. Lærer til stede for å skape en trygg situasjon for elevene. Elevene ble informert om hva som ville skje. Elevene utforsket nettsiden på egen hånd. Observasjonen ble avsluttet når samtlige hadde funnet en bok. Elevene ble delt inn i tilfeldige par, intervjuet.	Systematisk analyse av datamaterialet ved hjelp av skjema for tematisk analyse. Mål: identifisere utfordringer ved nettsiden og tegn på at nettsiden fungerte formålstjenlig. Kapittel 6 tar for seg analysen mer inngående. Redesign av produktet.

4.2 Datainnsamling

Datamaterialet er samlet inn ved bruk av kvalitativ metodetriangulering gjennom skjermopptak, strukturert direkte observasjon, videoobservasjon og videofilmet intervju. Forskningsspørsmålene i studien har ulik karakter, derfor var det hensiktsmessig å benytte ulike metoder for å undersøke dem. Målet med metodetrianguleringen er også at resultatene fra de ulike metodene vil utfylle hverandre, enten ved å styrke tidligere funn, eller ved å bidra til å skape et mer nyansert bilde av hver enkelt situasjon (Postholm, 2010, s. 138). Vi vil beskrive et utvalg utfordringer med datainnsamlingen i skriftlig del, mens andre vil bli utdypet på muntlig del. Tabell 3 gir en oversikt over de ulike metodene for datainnsamling, formålet med hver enkelt datakilde og hvilket forskningsspørsmål de har til hensikt å utforske.

Tabell 3 Datainnsamlingsmetoder

Materiale	Formål	Forskningsspørsmål
Skjermopptak	Gi detaljert informasjon om elevenes bevegelser på nettsiden. Metoden gir informasjon om nettsidens brukergrensesnitt.	Hovedsakelig forskningsspørsmål 1: Om brukergrensesnitt.
Direkte observasjon	Undersøke nettsidens funksjonalitet ved å observere elevene i samhandling med den.	Hovedsakelig forskningsspørsmål 1 og 2: Om nettsidens brukergrensesnitt og bøkens tilgjengelighet.
Videoobservasjon	Gjør observasjonen mest mulig detaljert, gir mulighet til å oppleve en situasjon gjentatte ganger.	Hovedsakelig forskningsspørsmål 1 og 2: Om nettsidens brukergrensesnitt og bøkens tilgjengelighet.
Videofilmet intervju	Gi innsikt i elevenes tanker og refleksjoner.	Hovedsakelig forskningsspørsmål 2 og 3: Om bøkens tilgjengelighet og kategorisering.

4.2.1 Direkte observasjon og videoobservasjon

Observasjon ga oss mulighet til å besvare forskningsspørsmål som omhandler det fysiske vi kan observere (Dalland et al., 2021, s. 127), særlig for å undersøke funksjonaliteten til nettsiden. For å strukturere observasjonen utarbeidet vi et observasjonsskjema (tabell 4 og vedlegg 6). Skjemaet er tett tilknyttet forskningsspørsmålene våre.

Tabell 4 Observasjonsskjema

Minutt	Nettside				Navigere bibliotek	
	Temaside	Leseerfaring	Velge én av tre bøker	Kartfunksjon	Forstå kartet	Tilgjengelighet

I skjemaet ble alt av interesse notert, og under skjemaet ble det skrevet ned umiddelbare tanker og tolkninger knyttet til observasjonene (Postholm & Jacobsen, 2019, s.

54). Observasjonen ble gjennomført med en av oss som fullstendig observatør med ansvar for videoopptak og direkte observasjon med observasjonsskjema. Den andre var fullstendig deltaker, og observerte på en mindre strukturert og formell måte (Postholm & Jacobsen, 2022, s. 115).

Ifølge Blikstad-Balas og Klette (2021, s. 154) er det krevende å få med seg kompleksiteten i en undervisningssituasjon uten å ta videoopptak. Derfor ble videoopptak av observasjonen benyttet for å gjøre observasjonen mest mulig detaljert. Det ga oss muligheten til å gjennomgå situasjoner gjentatte ganger, og på den måten unngikk vi å gå glipp av viktige hendelser i testingen. Video av observasjonen spilte en viktig rolle i metodetrianguleringen, fordi det ga oss muligheten til å se funn fra både intervju og skjermopptak i samspill med observasjonen. Blikstad-Balas og Klette (2021, s. 163) legger vekt på at video som metode i god grad lar seg kombinere med andre metoder som intervju.

4.2.2 Videofilmet intervju

Intervjuene ga oss innsikt i elevenes tanker og refleksjoner rundt ulike situasjoner, og vi fikk en mer utfyllende beskrivelse av situasjonene vi var interessert i å studere (Dalland et al., 2021, s. 126). Vi utarbeidet en intervjuguide, se vedlegg 5, og gjennomførte et semistrukturert intervju (Krumsvik, 2019, s. 166). Videoopptak av intervjuene bidro til å gi oss nøyaktig informasjon om hva som ble sagt, og hvilke ord og uttrykk som ble brukt (Sollid, 2013, s. 127). Det var også en fordel å kunne se hvilken elev som sa hva, og ta kroppsspråk med i betraktning.

Fordi vi intervjuet barn, la vi vekt på å gjøre omstendighetene så trygge som mulig for elevene. Vi gjennomførte intervjuet på skolebiblioteket der elevene er godt kjent, med kontaktlæreren deres til stede (jf. Kvale & Brinkmann, 2015, s. 162-163). Vi valgte også å gjennomføre intervjuene i par, noe som ifølge Tjora (2021, s. 137) kan virke mindre truende for deltakerne enn individuelle intervjuer, i tillegg til at interaksjonen og samspillet som oppstår mellom intervjuobjektene kan være verdifull (Tjora, 2021, s. 138).

En utfordring ved validiteten ved intervju av barn, er at de ofte vil svare det de tror den voksne vil høre. Dette medfører en fare for at svarene ikke nødvendigvis blir riktige (Svenkerud, 2021, s. 105). For å minimere faren for denne feilkilden la vi stor vekt på å stille åpne spørsmål, og forsøkte å unngå å gi elevene både positive og negative tilbakemeldinger underveis. Elevene ble informert om at formålet med utprøvingen var å lage en nettside som passet for andreklassinger, og at vi derfor ønsket å vite hva som fungerte godt og ikke. På den måten ønsket vi å legge til rette for kritiske tilbakemeldinger.

4.2.3 Skjermopptak

Skjermopptak av elevenes nettbrett ga oss verdifull informasjon om elevenes bevegelser på nettsiden. Denne informasjonen bidro i stor grad til å synliggjøre utfordringer ved brukergrensesnittet ved nettsiden. Utfordringene ble tatt tak i under prosessen med redesign for å forbedre nettsiden til neste syklus.

En utfordring ved skjermopptak som metode er at den gir begrenset informasjon om elevenes kognitive prosesser i samhandling med nettsiden, og andre prosesser som styrer eller påvirker aktiviteten som er synlig på skjermen (Beiler et al., 2021, s. 242). Fordi vi kombinerte skjermopptak med både intervju og observasjon, fikk vi mer kontekstualiserte analyser av interaksjoner som spilte inn på elevenes bruk av nettsiden (Beiler et al., 2021, s. 242). Videoobservasjon ga oss for eksempel informasjon om når elevene samarbeidet om bruk av nettsiden, og vi fikk på den måten informasjon om flere prosesser som påvirket aktiviteten som var synlig av skjermopptaket.

5.0 Etikk og kvalitet i arbeidet

5.1 Forskningsetiske hensyn

Prosjektet er meldt til og godkjent av NSD, se vedlegg 2 (nå overført til Sikt). Samtlige elever med foresatte og lærere som har deltatt i designeksperimentet, har samtykket til deltagelse gjennom et samtykkeskjema, se vedlegg 3 og 4. Vi etterstrebet at det ikke skulle medføre noen ulempe dersom noen ikke ønsket å delta i studien. Det ble tatt ut små grupper elever fra ordinær undervisning med lærer, og de resterende elevene fulgte undervisningen som normalt.

Vi har tatt hensyn til barn som sårbar gruppe ved å forsikre dem om at all deltagelse i studien er frivillig, og at det ikke ville påvirke forholdet til skolen eller lærer hvorvidt de ønsker å delta eller ikke. Videre informerte vi elevene muntlig om hvilke rettigheter de har, og informerte om at identiteten deres vil bli beskyttet ved at navn på skole og elever ville bli anonymisert.

Ved datainnsamling ble skolebiblioteket avstengt for elever og lærere som ikke er deltagere i studien, for å forsikre oss om at ingen som ikke har samtykket til deltagelse ble filmet. En kodenøkkel med kobling mellom informantenes identitet og fiktive navn har blitt lagret gjennom hele studien, innelåst og separat fra all annen data. På den måten har samtlige deltagere hatt mulighet til å trekke seg gjennom hele prosjektet. Vi har i forkant av datainnsamlingen foretatt en risikoanalyse av designeksperimentet for å gjøre oss bevisst ulike uønskede hendelsesforløp, og satt inn preventive tiltak, se vedlegg 7.

5.2 Validitet og reliabilitet

Gjennom forskningsprosessen har vi kontinuerlig reflektert rundt forskningsforløpet og egen praksis (Krumsvik, 2019, s. 202). Muligheten vi har hatt til å diskutere, tolke og utfordre hverandres oppfattelser av data, bidrar til å øke troverdigheten i studien (Blikstad-Balas & Klette, 2021, s. 159).

Som en del av arbeidet for å sikre studiens gyldighet har vi benyttet metodetriangulering. På den måten har den samme situasjonen blitt belyst fra ulike sider, slik at de ulike dataene har kunnet understøtte hverandre (Postholm, 2010, s. 132). Før datainnsamling satt vi oss

systematisk inn i metodelitteratur (Krumsvik, 2019, s. 195). Intervjuguide og observasjonsskjema ble grundig utviklet for å sikre reliabiliteten, som i neste omgang styrket validiteten (Krumsvik, 2019, s. 192). For å sikre validiteten i intervjuet har vi vært nøye med transkripsjon, og gjengitt informantene akkurat slik de har svart på spørsmål (Krumsvik s. 196). Vi har vært bevisst hvordan egen personlighet og rollen som forsker vil kunne påvirke svarene informantene har gitt oss i intervjusituasjoner (Krumsvik, 2019, s. 197; Postholm, 2010). Vi har så langt det lar seg gjøre etterstrebet å gjennomføre de ulike intervjusituasjonene på samme måte (Krumsvik, 2019, s. 201) og lagt vekt på å stille klare, tydelige spørsmål med et vokabular som er tilpasset andreklassingen. Vi var begge til stede og observerte alle situasjoner sammen (Krumsvik, 2019, s. 200).

Hvordan vi har tolket det som kommer frem av intervju, observasjon og skjermopptak, påvirker studiens validitet (Krumsvik, 2019, s. 195-196). Vi har bevisst jobbet for å synliggjøre det som kom frem av datainnsamling, både tegn på at nettsiden fungerte som ønsket, og utfordringer ved produktet. Vi gikk gjennom hver vår del av materialet, men kontrollerte hverandres koding (Bakken & Andersson-Bakken, 2021, s. 316). For å sikre reliabiliteten i analyseprosessen har vi kategorisert de ulike meningskondenseringene i fellesskap.

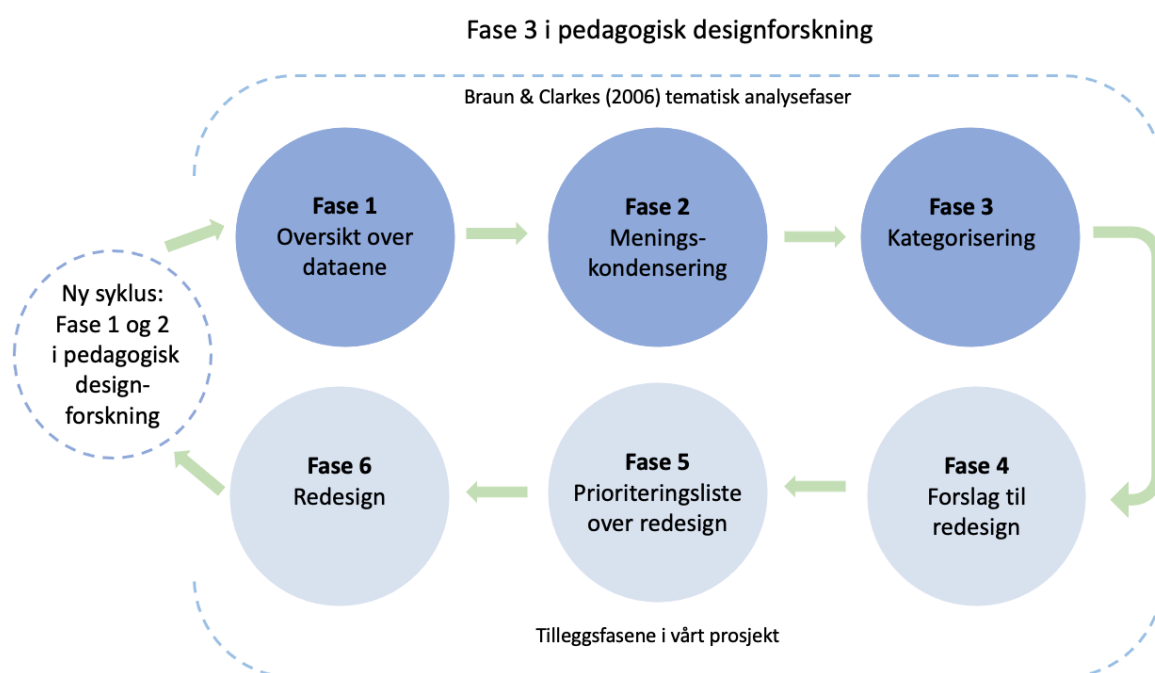
For å oppnå høy grad av pålitelighet har vi forsøkt å vektlegge transparens gjennom hele forskningsprosessen (Krumsvik, 2019, s. 200). Vi har lagt vekt på å begrunne metodiske valg og redegjort konkret for forskningsprosessen, utvalg av informanter og bearbeiding og analyse av data (Postholm & Jacobsen, 2019, s. 130). Detaljer om hvordan dataene er bearbeidet kommer frem i kapittel 6, og utfylt skjema for tematisk analyse for syklus én er lagt ved som vedlegg, se vedlegg 1.

6.0 Analyse

Skjermopptakene og de videofilmede intervjuene er transkribert i sin helhet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 208), mens videoopptaket av observasjonen er transkribert noe mer selektivt. Vi har valgt å kun transkribere det som er direkte relevant for prosjektet, og utelatt utsagn som ikke dreier seg om uttestingen, for eksempel «Se, der står kameraet!» og «I helga skal jeg besøke elev A og hilse på en hund».

Deretter har transkripsjonen blitt analysert. Vi har latt oss inspirere av Braun og Clarkes (2006) tematiske analyse, og kombinert denne metoden med de ulike syklusene ved et designeksperiment (Bjørndal, 2013, s. 248). Tematisk analyse er en framgangsmåte for å identifisere, analysere og rapportere mønstre innenfor et datasett (Braun & Clarke, 2006, s. 6) Metoden er valgt på bakgrunn av mulighetene for høy grad av gjennomsiktighet i forskningen og at den er fleksibel (Braun & Clarke, 2006, s. 78). Metoden egner seg godt for å fremheve likheter og forskjeller på tvers av datasett (Braun & Clarke, 2006, s. 97).

Braun og Clarke (2006, s. 16) presenterer seks analysefaser. De legger vekt på at analysen er en dynamisk prosess, hvor det vil være hensiktsmessig å gå frem og tilbake mellom de ulike fasene. Vi har tilpasset fasene til pedagogisk designforskning blant annet ved å inkludere redesignprosessen.

Figur 11 Faser i tematisk analyse inspirert av Braun & Clarke (2006)

6.1 Analysefasene i prosjektet

I det følgende vil vi presentere hva analysefasene innebar i vårt prosjekt. Fase én innebærer å bli kjent med, og skaffe en oversikt over datamaterialet. Vi samlet inn og transkriberte dataene på egen hånd, noe som ga oss god kjennskap til dybden og bredden i datamaterialet, samt innledende tanker om videre analyse.

I andre fase skrev vi ned en kort beskrivelse av innholdet vi fant interessant med utgangspunkt i forskningsspørsmålene våre. Vi lagde korte meningskondenseringer av det transkriberte materialet, se vedlegg 1. Denne fasen av prosjektet var tidskrevende ettersom vi analyserte det transkriberte materialet i flere runder for å forsikre oss om at vi ikke gikk glipp av viktige funn (jf. Johannessen et al., 2018, s. 292).

Fase tre innebærer å lage kategorier eller temaer som flere observasjoner kan gå innunder (Braun & Clarke, 2006). Vi endte opp med fire kategorier, se vedlegg 1. Kategoriene *brukergrensesnitt*, *bøkenes tilgjengelighet* og *tema- og leseferdighetskategorier* henger tett sammen med forskningsspørsmålene våre, og er derfor deduktivt utarbeidet (Bryman, 2016, s. 21). Gjennom analysen ble det tydelig at vi hadde behov for ytterligere én kategori, dette var altså mer induktivt arbeid (Bryman, 2016, s. 21). Denne kategorien har vi kalt *engasjement*. Kategorien er delt inn i to underkategorier, *engasjement tilknyttet nettsiden* og *engasjement tilknyttet bøker*, og inneholder funn med både høy og lav grad av engasjement.

Fase fire til seks i vår analyse skiller seg fra Braun og Clarke (2006) sine faser. Fase fire gikk ut på å lage forslag til redesign av nettsiden på bakgrunn av funnene analysen ga oss.

I fase fem utarbeidet vi en prioriteringsliste, der vi rangerte de ulike endringene etter viktighet. Vi prioriterte endringene som ville løse flere utfordringer. Det var viktig for oss å være effektive, og vi prioriterte funksjonalitet over design.

Informasjonen vi har kommet frem til gjennom de første fem fasene av analyseprosessen, har blitt systematisert i skjemaet for tematisk analyse nedenfor (tabell 5). Vi har inkludert et eksempel fra syklus én som viser hvordan prosessen har ført til en sentral endring av Finnboka. Et utvalg funn fra analyseprosessene i alle tre sykluser vil drøftes i muntlig del.

Tabell 5 Skjema for tematisk analyse

Pri	Transkribert materiale	Menings-kondensering	Kategori	Redesign
1	Skjermopptak, elev 1A Eleven er på bokforslagssiden, velger en bok, og kommer til kartsiden. Trykker tilbake i nettleseren, og kommer til bokforslagssiden. Videoobservasjon, elev 1A <i>Eleven står ved bokhylla</i> Elev: "Jeg husker ikke helt hvordan boka ser ut" *Går tilbake til bordet med iPad* Elev: "Jeg husker ikke helt hvordan den boka ser så ut". *Observatør hjelper og trykker tilbake i nettleseren* Eleven sier "Åja, det var den boka". Videoobservasjon, elev 1B <i>Eleven er på kartsiden</i> Elev: "Jeg vil tilbake, også husker jeg ikke helt hvordan boka ser ut" Observatør: "Det skjønner jeg veldig godt! Hvis du trykker på den knappen der så kommer du tilbake til forrige side" *Viser eleven tilbakeknapp i nettleseren*. Elev: "Nå husker jeg det!" Videoobservasjon, elev 1A <i>Står ved bokhylla og leter etter en ny bok</i> Elev: "Jeg tror jeg skal se på boka en gang til" Observatør: "Husker du hvordan du gjør det?"	Elevene glemmer hvordan boka ser ut når de kommer til kartsiden og skal begynne å lete etter den valgte boka på biblioteket.	Bruker-grense-snitt	Ha forsidebilde av boka på samme side som kartsiden.

Elev: "Ja, men det er ikke en sånner" *Peker på iPaden* Observatør: "Nei, da må vi gjøre sånner" *Blar ned på siden for å få opp tilbakeknapp i nettleseren* Elev: "Oja" Elev: "Det er den jeg leter etter" *Peker på iPaden og viser observatør hvilken bok hen leter etter* Elev: "Da vet jeg hvilken bok det er"			

Fase seks gikk ut på å redesigne nettsiden, basert på skjemaet for tematisk analyse. Gjennom prosjektet har det vært svært varierende hvor tidkrevende denne fasen har vært. I syklus én ønsket vi å gjennomføre større endringer for å utbedre nettsidens funksjonalitet, mens i syklus tre besto endringene i stor grad av mindre omfattende endringer ved nettsidens utseende. Endringene vi har gjort ved produktet gjennom de tre syklusene, presenteres i kapittel 7.

7.0 Endringer gjennom syklus en, to og tre

Tabellene nedenfor viser en oversikt over endringer som er blitt gjort fra syklus til syklus.

Grunnet den skriftlige oppgavens omfang vil dette drøftes videre på muntlig del, der vil vi ta for oss et utvalg konkrete endringer som er blitt gjort gjennom prosjektet. Vi vil også greie ut om hvorfor noen endringer ikke har blitt gjort.

Prioritering: (1) Må endres til neste syklus, (2) Bør endres til neste syklus, (3) Fint å endre til neste syklus hvis vi får tid.

Tabell 6 Endringer syklus 1

Priori-tering	Endring	Årsak	Utført?
1	Legge til et bilde av boken elevene har valgt, ved siden av kartbildet.	Elevene glemmer hvordan boken ser ut når de kommer til kartsiden og skal begynne å lete etter den valgte boka på biblioteket.	I syklus 1
1	Legge til muligheten til å gi en bok flere ulike temaer.	Ved visse tema- og lesenivåkombinasjoner får elevene opp "det finnes ingen slike bøker".	I syklus 1
1	Legge inn flere bøker i databasen.	Ved visse tema- og lesenivåkombinasjoner får elevene opp "det finnes ingen slike bøker".	I syklus 1
1	Legge til illustratør, årstall og forlag.	For å følge lov om opphavsrett.	I syklus 1
2	Tilbakeknapper på alle sider av nettsiden.	Elevene trenger hjelp til å trykke tilbake i nettleseren.	I syklus 1
2	Tydligere kart, større bilde, tydeliggjøre den spesifikke hylla boken befinner seg i.	Bildet av bokhyllen er forholdsvis lite, og noen elever har utfordringer med å skille hyllene fra hverandre.	I syklus 1
2	Tydeliggjøre hvordan man kommer seg til kartet. For eksempel skrive "Finn boka" under tittel og bilde.	Noen elever forstår ikke hvordan de skal komme seg videre fra bokforslagsiden.	I syklus 1
2	Trekning uten tilbakelegging.	Bokforslagene repeteres når eleven trykker «Flere forslag».	I syklus 1
3	Tydeliggjøre knappen "Flere forslag".	Elev oppdaget ikke funksjonen. Da hen var misfornøyd med bokforslagene, trykket hen "tilbake til start".	I syklus 1
3	Utelukke bøker som er utlånt fra biblioteket.	Noen av bøkene elevene ønsker å lese, er trolig utlånte.	Nei
3	Legge til eksempelside til hvert lesenivå.	Elevene velger et lesenivå som er for lett/vanskelig for dem.	I syklus 1

Tabell 7 Endringer syklus 2

Prioritering	Endring	Årsak	Utført?
1	Gjøre bildet av bøkene på bokforslagssiden til en knapp som fører elevene til kartfunksjonssiden.	Elevene trykker intuitivt på bildet av boken fremfor knappen "Finn boka".	I syklus 2
1	Tydeliggjøre kartet over bildebokhylla (Større bilde, bedre markert hvilken hylle det er snakk om, endre teksten).	Elevene sliter med å forstå bildet av hylle 2 på nettsiden.	I syklus 2
1	Tydeliggjøre lesenivåene med eksempelside fra hvert nivå, droppe de andre modalitetene.	Elevene velger et lesenivå som ikke passer dem.	I syklus 2
2	Tydeliggjøre tilbakeknapp på alle sidene (farger, font og utforming).	Elev finner ikke tilbakeknappen på bokforslagssiden.	I syklus 2
2	Legge til en funksjon på bokforslagssiden der brukere får opp et bilde av hvilken bokstav de skal se etter når de leter etter boka i hylla.	Elevene sliter med å finne bøkene i hylle 2. En elev etterlyser akkurat denne funksjonen.	Nei
3	Legge til lyd støtte for lengre setninger på nettsiden.	Elev har utfordringer med å lese teksten som står på siden.	I syklus 3
3	Koble nettsiden til internt biblioteksystem slik at utlånte bøker blir utelukket fra bokforlagene.	Noen av bøkene elevene ønsker å lese, er utlånte.	Nei

Tabell 8 Endringer syklus 3

Prioritering	Endring	Årsak	Utført?
1	Flytte “tilbake til start”-knappen opp slik at den er synlig uten å scrolle.	Eleven finner ikke “tilbake til start”-knappen på nettsiden.	I syklus 3
1	Gjøre knappene like mtp. utseende	Nettsiden oppleves noe rotete, vi ønsker å skape rytme.	I syklus 3
2	Gjøre eksempelsidene klikkbare.	Elevene trykker intuitivt på bildene fremfor knappene.	I syklus 3
2	Midlertidig ekskludere bøker fra bokforslagene så snart de har blitt valgt.	Tre elever fikk forslag om samme bok som det kun finnes ett eksemplar av på skolebiblioteket.	Nei

8.0 Avslutning

Formålet med vårt produkt er tilby elever i begynneropplæringen bokanbefalinger basert på deres ønsker og behov, med mål om å bidra til leseglede. Utgangspunktet for produktet har sprunget ut av behovet for å skape økt leseglede hos barn og unge, hvilket regjeringen nylig la frem som et viktig satsningsområde (Regjeringen, 17.04.2023). Det er en klar sammenheng mellom leseglede og leseferdigheter, og arbeid med leseglede er spesielt viktig i begynneropplæringen.

I denne skriftlige oppgaven har vi argumentert for hvordan Finnboka kan bidra til leseglede i begynneropplæringen gjennom vektlegging av elevvalg, tilgjengelighet på skolebiblioteket, bokanbefalinger, elevenes interesser og deres leseferdigheter. Vi har forankret produktet i multimodalitetsteori, og diskutert hvordan valgene våre knyttet til nettsidens utforming bidrar til å lette og effektivisere begynneropplæringsselevens lesing.

Gjennom pedagogisk designforskning og metodetriangulering har vi gjort funn som har dannet grunnlaget for videre utvikling av nettsiden. I denne oppgaven har vi gitt en oversikt over endringene gjennom de ulike syklusene, og årsaker til disse. I muntlig del vil vi diskutere et utvalg av disse endringene i dybden, blant annet vil vi gå nærmere inn på endringene som har blitt gjort ved siden for lesenivå gjennom samtlige sykluser. Vi vil også greie ut om utfordringer og mulige forbedringer ved produktet, og ved selve designeksperimentet. Til slutt vil vi diskutere veien videre for Finnboka.

Litteraturliste

- Alexander, P. A. (2005). The Path to Competence: A Lifespan Developmental Perspective on Reading. *Journal of Literacy Research* 37(4).
- Austad, I. (1994). Lettlesbøker og lesbarhet : bøker som er lette å avkode og lette å forstå. *Norsklæreren* 18(5).
- Bakken, J. & Andersson-Bakken, E. (2021). Innholdsanalyse IC. P. Dalland & E. Andersson-Bakken (Red.), *Metoder i klasseromsforskning : Forskningsdesign, datainnsamling og analyse* (s. 305-326). Universitetsforlaget
- Beiler, I. R., Breivik, L. M. & Christiansen, T. (2021). Skjermopptak som forskningsmetode i og utenfor klasserommet. I E. Andersson-Bakken & C. P. Dalland (Red.), *Metoder i klasseromsforskning : Forskningsdesign, datainnsamling og analyse* (s. 239-260). Universitetsforlaget
- Bergan, C. & Fredwall, I. E. (2023a). Hva kjennetegner velfungerende skolebibliotek? . I I. E. Fredwall & C. Bergan (Red.), *Skolebiblioteket som læringsarena : Leseglede, utforskning, opplevelse* (s. 42-56). Cappelen Damm Akademisk.
- Bergan, C. & Fredwall, I. E. (2023b). Lesing og lesestimulerende arbeid på skolebiblioteket. I I. E. Fredwall & C. Bergan (Red.), *Skolebiblioteket som læringsarena : Leseglede, utforskning, opplevelse* (s. 59-82). Cappelen Damm Akademisk
- Bernard, M. L., Chaparro, B. S., Mills, M. M. & Halcomb, C. G. (2002). Examining children's reading performance and preference for different computer-displayed text. *Behaviour & Information Technology* 21(2), 87-89. <https://doi.org/10.1080/01449290210146737>
- Birkeland, T., Mjør, I. & Teigland, A.-S. (2018). *Barnelitteratur : Sjangrar og teksttyper* (4. utg.). Cappelen Damm Akademisk
- Bjørndal, K. E. W. (2013). Pedagogisk designforskning - en forskningsstrategi for å fremme bedre undervisning og læring. I M. Brekke & T. Tiller (Red.), *Læreren som forsker, Innføring i forskningsarbeid i skolen* (s. 245-259). Universitetsforlaget
- Blikstad-Balas, M. & Klette, K. (2021). Video i klasseromsforskning. I C. P. Dalland & E. Andersson-Bakken (Red.), *Metoder i klasseromsforskning, Forskningsdesign, datainnsamling og analyse* (s. 153-166). Universitetsforlaget.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2). <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5. utg.). Oxford University Press
- Bråten, I. (2011). Leseforståelse - komponenter, vansker og tiltak II. Bråten (Red.), *Leseforståelse : Lesing i kunnskapsfunnet - teori og praksis* (s. 45-81). Cappelen Akademisk Forlag
- Buland, T., Dahl, T., Finbak, L. & Havn, V. (2008). *Det er nå det begynner! : Sluttrapport fra evaluering av tiltaksplanen «Gi rom for lesing!»*. SINTEF Teknologi og samfunn.
- Dalland, C. P., Bjørnstad, E. & Andersson-Bakken, E. (2021). Observasjon som metode i barnehage- og klasseromsforskning. I E. Andersson-Bakken & C. P. Dalland (Red.), *Metoder i klasseromsforskning : Forskningsdesign, datainnsamling og analyse* (s. 125-152). Universitetsforlaget.
- Dewey, M. (1995). *Deweys desimalklassifisering* (4. utg.). Norsk bibliotekforening
- Gabrielsen, E. (2017). *Klar fremgang! Leseferdigheter på 4. og 5. trinn i et femtenårsperspektiv*. Universitetsforlaget
- Grabe, W. & Yamashita, J. (2022). *Reading in a second language : Moving from Theory to Practice* Cambridge University Press <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/9781108878944>
- Guthrie, J. T., Wigfield, A. & Perencevich, K. C. (2004). Scaffolding for Motivation and Engagement in Reading. I J. T. Guthrie & K. C. Perencevich (Red.), *Motivating Reading Comprehension : Concept-Oriented Reading Instruction* (s. 48-73). Taylor & Francis Group
- Hansen, S. R., Hansen, T. I. & Pettersson, M. (2021). *Børn og unges læsning 2021*. Aarhus Universitetsforlag.
- Hjellup, L. H. (2018). Organisering og drift av skolebiblioteket I *Skolebiblioteket : Læring og les glede i grunnskolen* (s. 139-154). Cappelen Damm Akademisk

- Hoff-Jensen, R., Bjerke, M. O. & Afdal, H. W. (2020). Begynneropplæring - et kjent, men uklart begrep: En analyse av læreres perspektiver. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk* 6, 143-157. <https://doi.org/10.23865/ntpk.v6.2030>
- Høien, T. & Lundberg, I. (2019). *Dysleksi : Fra teori til praksis*. Gyldendal
- Jansson, T. (1979). *Hvem skal trøste Knøttet?* (2. utg.). Aschehoug.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse* Universitetsforlaget.
- Kress, G. & Leeuwen, T. V. (2021). *Reading images : the grammar of visual design* (3. utg.). Routledge
- Krumsvik, R. J. (2019). Validitet i kvalitativ forskning IR. J. Krumsvik (Red.), *Kvalitativ metode i lærerutdanninga* (s. 191-204). Fagbokforlaget
- Kulbrandstad, L. I. (2022). *Lesing i utvikling : Teoretiske og didaktiske perspektiver* (3. utg.). Fagbokforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen* (Kap 2.3). Fastsatt som forskrift ved kongelig resolusjon. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/grunnleggende-ferdigheter/>
- Kunnskapsdepartementet. (2019a). *Læreplan i norsk (NOR01-06)*. Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/nor01-06/om-faget/kjerneelementer>
- Kunnskapsdepartementet. (2019b). *Læreplan i norsk (NOR01-06)*. Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/nor01-06/kompetansemaal-og-vurdering/kv116>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk
- Lundberg, I. & Herrlin, K. (2008). *God leseutvikling : Kartlegging og øvelser* Cappelen Akademisk
- Løvland, A. (2015). Sammensatte tekster - en multimodal utfordring? . I E. Maagerø & E. S. Tønnesen (Red.), *Å lese i alle fag* (2. utg.). Universitetsforlaget
- Merga, M. K. (2015). «She knows what I like»: Student-generated best-practice statements for encouraging recreational book reading in adolescents *Australian Journal of Education* 59(1). <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0004944114565115>
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode : En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Universitetsforlaget
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2019). *Læreren med forskerblick : Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Cappelen Damm Akademisk.
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2022). *Forskningsmetode for masterstudenter i lærerutdanningen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Regjeringen. (17.04.2023). *Regjeringen satser på lesing «Pressemelding Nr. 14-23»* <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-satser-pa-lesing/id2971619/>
- Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk : Etter den første leseopplæringen* (3. utg.). Universitetsforlaget
- Roe, A. (2020). Elevenes lesevaner og holdninger til lesing. I T. S. Frønes & F. Jensen (Red.), *Like muligheter til god leseforståelse? 20 år med lesing i PISA*. Universitetsforlaget.
- Rogde, K., Federici, R. A., Vika, K. S., Bergene, A.-C., Pedersen, C., Denisova, E. & Wollscheid, S. (2020). *Spørsmål til Skole-Norge : Analyser og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til skoler og skoleeiere våren 2020* (14). Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning NIFU.
- Sollid, H. (2013). Intervju som forskningsmetode i klasseromsforskning. I M. Brekke & T. Tiller (Red.), *Læreren som forsker : Innføring i forskningsarbeid i skolen* (s. 124-137). Universitetsforlaget
- Statistisk sentralbyrå. (2021). *Norsk kulturbarometer 2021*. https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/kultur/artikler/norsk-kulturbarometer-2021/_attachment/inline/10aa6cb1-a8d4-4996-979e-752b7247f461:d91b696cc23ab664ab76e2e95a6421ae54be6d89/SA170-Kulturbarometer2021_uu_web.pdf
- Stutz, F., Schaffner, E. & Schiefele, U. (2016). Relations among reading motivation, reading amount, and reading comprehension in the early elementary grades *Learning and Individual Differences* 45(1), 101-113. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2015.11.022>

- Svenkerud, S. W. (2021). Intervjuer i klasseromsforskning. I C. P. Dalland & E. Andersson-Bakken (Red.), *Metoder i klasseromsforskning : Forskningsdesign, datainnsamling og analyse* (s. 91-104). Universitetsforlaget.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal.
- Tonne, I. & Pihl, J. (2012). Literacy education, reading engagement, and library use in multilingual classes *Intercultural Education* 23(3), 183-194. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/14675986.2012.701424>
- Utdannings- og forskningsdepartementet. (2005). *Gi rom for lesing! : strategi for stimulering av leselyst og leseferdighet 2003-2007*. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/grunnskole/strategiplaner/giromforlesing_strategiplan_05.pdf
- Utdanningsdirektoratet. (2022, 16.12.2022). *Fakta om grunnskolen 2022-2023*. <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/fakta-om-grunnskolen/fakta-om-grunnskolen/>
- Veum, A. & Skovholt, K. (2017). *Tekstanalyse : Ei innføring*. Cappelen Damm Akademisk
- Vingdal, I. M. (2018). Lærende kropp i endring. I K. Palm & E. Michaelsen (Red.), *Den viktige begynneropplæringen : En forskningsbasert tilnærming* (s. 33-56). Universitetsforlaget
- Walgermo, B. R. (2018). *Motivation for Reading within the First Year of Formal Reading Instruction* [Doctoral thesis University of Stavanger]. https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/2581009/Walgermo_Bente_Rigmor_OA.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Wigfield, A. & Guthrie, J. T. (1997). Relations of Children's Motivation for Reading to the Amount and Breadth of Their Reading *Journal of Educational Psychology* 89(3), 420-432. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0022-0663.89.3.420>

Vedlegg

Vedlegg 1 Skjema for tematisk analyse, syklus 1

Syklus 1

Skjema for tematisk analyse 14. februar

Utvalg: 4 + 4 elever

- Gruppe 1: Elev 1A, 1B, 1C og 1D
- Gruppe 2: Elev 2A, 2B, 2C og 2D

Kategorier:

- Brukergrensesnitt
- Bøkenes tilgjengelighet (på nettsidens kartfunksjon og på skolebiblioteket)
- Tema- og leseferdighetskategoriseringene
- Engasjement:
  - o Tilknyttet nettsiden
  - o Tilknyttet bøker

Prioritering:

- 1: Må endres til neste syklus
- 2: Bør endres til neste syklus
- 3: Fint å endre til neste syklus hvis vi får tid
- X: Dette jobber vi med, men må vente på godkjenning fra andre for å kunne implementere løsningen på nettsiden. Usikkert om og eventuelt når dette kan skje.
- 0: Ikke grunnlag for redesign

Prioritering	Transkribert materiale	Meningskondensering	Kategori	Redesign
1	Skjermopptak, elev 1A: <i>Eleven er på bokforslagssiden. Trykker "Tilbake til start".</i> (...) <i>Eleven er på bokforslagssiden, trykker på en bok, og kommer til kartfunksjonssiden.</i> (...) <i>Eleven er på bokforslagssiden. Trykker "Tilbake til start".</i>	Eleven oppdaget ikke "Flere forslag"-funksjonen. Da hen ikke var fornøyd med de tre bokforslagene som dukker opp, trykker hen seg tilbake til start i stedet for å teste flere forslag.	Bruker-grensesnitt	Tydliggjøre "Flere forslag"-knappen. Omformulere, større skrift? Endre plassering?

	Intervju, elev 1A: <i>Spørsmål om tips til å gjøre nettsiden bedre.</i> Elev: "Kanskje ha litt flere bøker på siden" Intervjuer: "Så du at man kunne trykke der?" *peker på "Flere forslag"-knappen* Elev: "Ehh nei" Intervjuer: "Synes du det løser det du tenkte på, eller synes du det bør komme flere forslag på bøker uansett?" Elev: "Ehmm, nei, når jeg først så den, så... Men det kan hende man blir litt forvirra hvis man ikke ser den knappen. Jeg tok denne boka fordi den var først på siden der".			
1	Videoobservasjon, elev 1D <i>Eleven er på side for bokforslag</i> Observatør: "Er det en av de bøkene du synes ser litt interessant ut?" *Eleven rister på hodet* Observatør: "Da kan du prøve å trykke på den knappen der, så får du flere forslag" *Peker på knappen "Flere forslag" på elevens iPad* Elev: "Den der?". *Eleven peker på en annen knapp* Observatør: "Eller den der" *Peker igjen på riktig knapp*	Observatør viser eleven knappen "Flere forslag". Eleven fant den ikke på egen hånd.	Bruker-grensesnitt	Tydeliggjøre "Vis flere forslag"-knappen. Omformulere, større skrift? Endre plassering?
1	Skjermopptak, elev 1A Eleven er på bokforlagssiden, velger en bok, og kommer til kartsiden. Trykker tilbake i nettleseren, og kommer til bokforlagssiden.	Elevene glemmer hvordan boka ser ut når de kommer til kartsiden og skal begynne å lete etter den valgte boka på biblioteket.	Bruker-grensesnitt	Ha forsidebilde av boka på samme side som kartsiden.
	Videoobservasjon, elev 1A <i>Eleven står ved bokhylla</i>			

1	Observatør: "Ja det står det, kanskje den har blitt satt på feil sted".			registrere boken når de låner den.
Videoobservasjon, elev 1A: <i>Står ved bokhylla og leter etter en ny bok</i> Elev: "Jeg tror jeg skal se på boka en gang til" Observatør: "Husker du hvordan du gjør det?" Elev: "Ja, men det er ikke en sånn der" *Peker på iPaden* Observatør: "Nei, da må vi gjøre sånn" *Blar ned på siden for å få opp tilbakeknapp i nettleseren* Elev: "Oja" Elev: "Det er den jeg leter etter" *Peker på iPaden og viser observatør hvilken bok hen leter etter* Elev: "Da vet jeg hvilken bok det er"	Elevene finner ingen tilbake-knapp på kartfunksjonssiden, og trenger derfor hjelp til å komme tilbake til bokforslagssiden. Elevene finner tilbake-knapper på de andre sidene i nettsida.	Bruker-grensesnitt	Legge til tilbake-knapp på kartsiden (finnes allerede på de andre sidene).	
Videoobservasjon, elev 1D <i>Eleven er på side for kartfunksjon</i> Elev: "Hvordan kommer man tilbake?" *Observatør viser eleven tilbakeknapp i nettleseren*				
Videoobservasjon, elev 1B <i>Eleven er på kartsiden</i> Elev: "Jeg vil tilbake, også husker jeg ikke helt hvordan boka ser ut" Observatør: "Det skjønner jeg veldig godt! Hvis du trykker på den knappen der så kommer du tilbake til forrige side" *Viser eleven tilbakeknapp i nettleseren*. Elev: "Nå husker jeg det!"				

X	Videoobservasjon, elev 1B: Eleven leter etter ulike bøker fire ganger: Forsøk 1: Eleven går mellom bokhylla og læringsbrettet to ganger. Finner ikke boka. *Observatør ser på læringsbrettet til eleven for å sikre at eleven leter i riktig hylle – det gjør hen* Forsøk 2: Eleven går mellom bokhylla og læringsbrettet to ganger. Finner ikke boka. Forsøk 3: Eleven går mellom bokhylla og læringsbrettet én gang. Finner ikke boka. Forsøk 4: Eleven går til bokhylla og tilbake til læringsbrettet én gang. Finner boka. (...)	Eleven finner ikke bøkene. Ettersom observatør ser på elevens læringsbrett for å sikre at hen leter i riktig hylle ved første forsøk, går vi ut ifra at eleven også leter i riktig hylle under de påfølgende forsøkene. Det ble ikke sjekket om bøkene er utlånt eller ei.	Bøkernes tilgjengelighet	Koble nettsida opp mot BibSysts system for å utelukke bøker som er utlånt fra nettsiden.
X	Videoobservasjon, elev 1A <i>Eleven finner ikke boka hen leter etter i bokhylla</i> Observatør: "Hva heter boka du leter etter?" *Observatør sjekker tilgjengeligheten til boka i internt biblioteksystem, den skal være tilgjengelig*. Elev: "Det står at den er her" *Peker på iPad og viser observatør* Observatør: "Ja det står det, kanskje den har blitt satt på feil sted".	Eleven finner ikke boka hen leter etter i bokhylla, derfor sjekker observatør om boken skal være tilgjengelig gjennom et internt biblioteksystem. Observatør ser at boken skal være tilgjengelig, men fordi den ikke står i hylle må den ha blitt satt på feil sted.	Bøkernes tilgjengelighet	Koble nettsida opp mot BibSysts system for å utelukke bøker som er utlånt. Dersom nettsiden hadde vært tilkoblet dette systemet ville det ikke vært nødvendig for observatør å sjekke internt om boka er tilgjengelig.
0	Intervju, elev 1A: <i>Spørsmål om eleven ville valgt boka hvis de så den på biblioteket uten bruk av nettsida.</i> Elev: "Jeg tror ikke det". Int.: "Hvorfor ikke det?" Elev: "Kanskje fordi jeg har aldri sett den boka før, og jeg vet ikke hva den handler om, jeg vet ikke så mye om den. Der *ser på nettsiden* får vi i hvert fall vite om den er morsom, dyr eller familie, eller et eller annet."	Elev 1A ville ikke valgt boka uten anbefalingen av nettsida. Ved bruk av nettsiden får man vite litt mer informasjon om boka, noe eleven uttrykker at er positivt. Elev 2B ville heller ikke valgt boka hen får anbefalt av nettsiden på egen hånd. Eleven uttrykker at hen synes det er morsommere å finne en bok på biblioteket ved hjelp av iPad og nettsiden. Eleven ga boka en sjanse	Engasjement: tilknyttet bøker	

	Intervju, elev 2B Svar på spørsmålet: "Ville du valgt denne boka hvis ikke du fikk den anbefalt av nettsiden?" Elev: "Det er mye morsommere å lete og sånn, også finner man den boka, men hvis man bare går rundt og leter etter bøker, det er ikke like gøy. Det er litt gøyalere å gjøre sånn på iPaden." Observatør: "Hvis du hadde funnet boka i bokhylla er det ikke sikkert du ville valgt den?" Elev: "Jeg har sett den flere ganger, og da har jeg ikke hatt lyst til å lese den." Observatør: "Men nå når du fikk den anbefalt av nettsiden, hadde du lyst til å lese den da?" Elev: "Jeg hadde lyst til å prøve ut den".	til tross for at hen ikke har hatt lyst til å lese den tidligere når hen har sett den på biblioteket.		
3	Intervju, elev 1A: Spørsmål om elevene savner noen temaer eller kategorier på nettsiden. Elev: "(...) jeg liker å lese tegneserier." Int.: "Hvis det hadde vært en tegneserieknapp der, hadde du valgt den da?" Elev: "Ja."	Eleven ønsker seg en tegneseriekategori.	Tema- og nivåkategorier	1: Legge inn flere tegneseriebøker i databasen slik at vi har nok bøker til å ha en egen tegneseriekategori. 2: Implementere en kategori for tegneserier på nettsiden.
0	Intervju: Spørsmål om elevene har lyst til å lese boka de har funnet Elev 1D: *Fikk tid til å lese hele boken før intervju*. "Den var bra". Elev 1C: "Ja, men visste ikke at det var så lite tekst." Elev 2A: "Den her er ikke så lang, men den var litt morsom" Elev 2D: "Ja, den ser gøy ut"	Elevene er positive til bøkene de har funnet ved hjelp av nettsiden. Det kan virke som elev 1C har valgt et leseferdighetsnivå som er for enkelt for hen.	Engasjement: tilknyttet bøker Tema- og nivåkategorier	

0	Intervju: Spørsmål om elevene har lyst til å lese boka de har funnet Elev 1A: "Jeg skulle bare sjekke om den var noe for meg. Den var grei, men ikke helt det jeg holder på med, da" Elev 1B: "Nei. Når jeg starta, så synes jeg den var litt kjedelig". Elev 2B: *Leste noen sider av boken før intervju*. "Jeg synes ikke den var noe for meg, egentlig. Jeg skjønnte ikke helt hvordan den var, og så var det litt mye tekst".	Elevene er ikke fornøyd med bøkene de har valgt seg på bakgrunn av anbefalinger fra nettsiden.	Engasjement: tilknyttet bøker	
0	Intervju: Spørsmål om boka passet deres leseferdighetsnivå. Elev 1A: "Den var helt passe, egentlig" Elev 1D: "Mhm."	Elevene synes boka passet til deres leseferdighetsnivå.	Tema- og nivåkategorier	0
3	Intervju, elev 1C Spørsmål om elevene har lyst til å lese de to bøkene hen har funnet. Intervjuer: "Du leste den ene boka, eller leste du begge to?" Elev: "Jeg leste begge" Intervjuer: "Okei, var det bøker som du hadde lyst til å lese?" Elev: "Ja, men jeg visste ikke at det var så lite tekst." (...) Elev: "Bøkene var litt for lette". Intervjuer: "Husker du hvilke av de tre du valgte? Man kunne velge nybegynner, middels eller erfaren." Elev: "Jeg tok den minste og den mellomste". (...) Elev viser oss en bok hen leser for tiden. Den har vi kategorisert under "Erfaren".	Eleven velger nybegynner første gang og middels andre gang. Skjermopptaket viser bare at eleven valgte nybegynner (ettersom det kuttes før andre valg), men hen sier selv at eleven er en sterk leser, og av boken eleven viser oss at hen leser akkurat nå, at eleven er en sterk leser, og ville nok hatt større utbytte av å velge "Erfaren". Dersom eleven hadde benyttet seg av nettsiden flere ganger kan denne erfaringen bidra til at hen etter hvert finner ut at hvilket leseferdighetsnivå som passer hen bedre. Eleven forstår at nivåene blir gradvis høyere ettersom hen beskriver de valgte nivåene som "den minste og den mellomste". Problemet er trolig derfor ikke at hen ikke forstår ordet "Erfaren".	Tema- og nivåkategorier	Endre bildene av bokstabler til bilde av en typisk side i en bok. På den måten får elevene se omtrent hva de kan forvente hvis de velger dette leseferdighetsnivået.
			Brukergrensesnitt	

	Intervju elev 1C Spørsmål om boka passet deres leseferdighetsnivå. Elev 1C: "Bøkene var for lette".			
	Skjermopptak, elev 1C: Eleven er på leseferdighetsnivå-siden og velger "Nybegynner". Eleven trykker på en bok og kommer til kartsiden. Skjermopptaket kuttes.			
0	Skjermopptak, elev 1D: Eleven trykker på knappen "Flere forslag" svært raskt til sammen 20 ganger.	For di eleven trykker på knappen så raskt som hen gjør, er det vanskelig å tro at eleven rekker å se på forsidene og gjøre seg opp en mening om bøkene. Derfor kan det være nærliggende å tro at eleven kjeder seg, og at dette ikke nødvendigvis handler om at eleven ikke er fornøyd med noen av bokforlagene.	Engasjement: tilknyttet nettsiden	
0	Videoobservasjon Elev 1A, 1B, 1C, 1D, 2A, 2B og 2D reiser seg og går til riktig hylle av bokhylla når de får opp siden for kartfunksjon på iPaden.	7 av 8 elever forstår på egen hånd at bildet på kartsiden representerer hyllene på biblioteket.	Bruker-grensesnitt	
2	Videoobservasjon, elev 2C: Elev 2C og 2D reiser seg samtidig. Elev 2D ser på kartet til elev 2C. Elev 2D: "Det er her" *Forklarer for elev 2C at boka står i bokhylla, men spesifiserer ikke konkret hvilken hylle boka skal stå i". *Elev 2D finner sin bok og kommer tilbake til iPaden*. *Elev 2C kommer tilbake til iPaden* Elev 2C: "Jeg finner ikke boka". *Observatør ser på kartfunksjonssiden sammen med elev 2C*	Elev 2C har utfordringer med å finne ut av hvor boka står i bokhylla.	Bøkernes tilgjengelighet	Tydeliggjøre kartet. Tydeligere markering av den aktuelle hylla. Annen farge, større boks etc.

	Observatør: "Hvor i denne bokhylla tror du boken din står, kan du peke?" Elev 2C: "Jeg vet ikke". Observatør: "Ser du noe spesielt med bildet her?" *Peker på bildet av bokhyllen* Elev 2C: "Nei". Observatør: "Hvis du leser hva som står her" *Peker på forklaring på side for kartfunksjon* Elev 2C: "Boken din står i den gule hylla". Observatør: "Mim, ser du noe som er gult på det bildet her?" Elev 2C: "Ja" *Peker på den gule boksen* Observatør: "Der ja, der er det ringet rundt med gult, så i den hylla skal den boka stå". *Observatør blir med elev til hylla og sammen finner de boka*.			
0	Intervju, elev 1C: <i>Spørsmål om hvordan elevene fant boka på biblioteket.</i> Intervjuer: "Hvordan visste du hvilken hylle den stod i?" Elev: "Det var en gul firkant rundt den" Intervjuer: "På nettsida?" Elev: "Mhm." Intervjuer: "Og da skjønnte du hvilken hylle den stod i?" Elev: "Mhm."	Elevene forstår at den gule firkanten på bildet av bokhylla representerer hvilken hylle boka står i.	Bruker-grensesnitt	
2	Intervju, elev 2A <i>Svar på spørsmålet "Hvordan så dere hvor boka står hen?"</i> Elev 2A: "Det er en sånn gul firkant der hvor den skal være, og der står det boken din står i den gule hylla. Og da tror jeg den mente den gule firkanten". Skjermopptak, elev 1D: Eleven er på bokforslagsiden.	Det finnes ingen bøker i den valgte kombinasjonen.	Tema- og nivåkategorier	1: Legge til flere bøker fra biblioteket til databasen.

0	Trykker på en bok, og får opp "Det finnes ingen slike bøker". Intervju, elev 2C: Intervjuer: "Hvordan synes du de (bøkene) var, var de litt for lette, akkurat passe eller litt for vanskelige?" Elev: "Veldig lette." Intervjuer: "Hvorfor det?" Elev: "Fordi de hadde jo bare lite" Intervjuer: "Lite tekst?" Elev: "Ja." Intervjuer: "Husker du om du valgte nybegynner, middels eller erfare?" Elev: "Jeg trykka på den" *Peker på nybegynner på læringsbrettet* "Fordi jeg ville finne en bok som var litt lett" Intervjuer: "Og nå synes du den boka du valgte, hadde litt lite tekst?" Elev: "Ja."	Eleven ønsker å lese en litt lett bok, og velger derfor "Nybegynner". Svarene fra eleven kan tyde på at bøkene kanskje var litt lettere enn eleven ønsket. Svarene fra eleven tyder på at hen forstår hensikten med ulike nivåer for leseferdighet.	Tema- og nivåkategorier	2: Legge til to-tre temaer per bok. Slik vil flere kombinasjoner dekkas. Vi har allerede samlet inn denne dataen, men ikke integrert det i nettsiden.
0	Intervju, elev 2B: Svar på spørsmålet: "Hvordan synes dere denne nettsiden var?" Elev: "Når jeg kom inn med disse bildene så synes jeg det var litt sånn moro, jeg synes det så veldig fint ut". Observatør: "Hva var det du synes ser fint ut?" Elev: "Fordi det er så fine bilder og man skjønner liksom hva det handler om" Observatør: "Hva er det du skjønner hva handler om?" Elev: "Når jeg ser på bildene så skjønner jeg at det handler om en ting og hva det handler om".	Elevene synes bildene på temasiden passer til verbalteksten til kategoriene.	Bruker-grensesnitt	

	Intervju, elev 2A: Spørsmål om hvordan nettsiden ser ut med tanke på farger og bilder. Elev: "Hvis det er vennskap, så står liksom de her i flokk og beskytter hverandre. Og følelser - at denne jenta og gutten... (..) På magi er det en drage, og da kan man liksom se hva det handler om. Intervjuer: "Synes du at de bildene passer til det som står der?" Elev: "Ja."			
0	Intervju, elev 2A: Intervjuer: "Hva synes dere om nettsiden?" Elev 2A: "Det var veldig gøy. Å få sett nye bøker."	Elevene får se nye bøker de kanskje ikke ville sett uten hjelp av nettsiden.	Engasjement: tilknyttet nettsiden/bøker	
0	Intervju, elev 2D: Intervjuer: "Nå har jo dere vært litt på nettsiden. Hva synes dere om den?" Elev 2D: "Det står liksom... vennskap, følelser, og så står det liksom natur, og jeg liker natur"	Eleven forstår at poenget med å kategorisere bøkene i ulike temaer er at de selv kan velge å lese om noe som interesserer dem.	Tema- og nivå-kategoriseringer	
3	Videoobservasjon, elev 1D: Elev: "Jeg er i hvert fall ikke en beginner".	Kanskje er eleven klar over at hen er en sterk leser, eventuelt tenker eleven at det er noe negativ med å velge kategorien "Nybegynner". Kan dette ha påvirket elevene på den samme testgruppen til å ikke ville velge "Nybegynner"?	Bruker-grensesnitt	Bruke andre modaliteter for å hjelpe elevene med å velge riktig leseferdighetsnivå, der vi ikke bruker ordet nybegynner.
0	Intervju, elev 1A: Elev: "På utsiden av denne boka inni der *peker på nettsiden*, så ser den jo ganske kul og ut og fin å lese, men når man først får øye på den, så er det litt annerledes. Int.: "Fordi da vet du ikke de tingene, på en måte?" Elev: "Ja"	Eleven uttrykker at hen synes boka ser kul og fin ut på nettsiden, men opplever boka på en annen måte i virkeligheten.	Engasjement: tilknyttet nettsiden	

Vedlegg 2 Godkjennelse fra SIKT

11.05.2023, 18:36

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer 973587	Vurderingstype Standard	Dato 31.03.2023

Prosjekttittel

Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier / Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning

Prosjektansvarlig

Kristin Torjesen Marti

Student

Sandra Tveit

Prosjektperiode

02.01.2023 - 15.12.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.12.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Personverntjenester har vurdert endringen registrert 27.03.2023.

I endringsmeldingen er det meldt om endringer i meldeskjemaet og informasjonsskrivet til utvalg 2, da prosjektet skal ta videopptak.

MERKNAD

Dersom elevene vil fanges opp ved lyd eller bilde på videoen må informasjon legges til i informasjonsskrivet til elevene også. Du trenger ikke laste opp oppdatert informasjonsskriv eller sende inn skjemat på nytt.

VÅR VURDERING

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 31.03.2023. Behandlingen kan fortsette.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson: Silje Fjelberg Opsvik

Lykke til videre med prosjektet!

Vil du at ditt barn skal delta i forskningsprosjektet ”Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket”?

Dette er et spørsmål til deg om å samtykke til at ditt barn kan delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan et digitalt veiledningsverktøy på skolebiblioteket kan forbedre og effektivisere elevenes biblioteksvaner. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for ditt barn.

Formål

Vi er to masterstudenter ved OsloMet som samarbeider med ██████████ for å teste ut vårt egenproduserte nettside for skolebiblioteket. Målet med produktet er å veilede elevene til å finne passende litteratur som skaper gode leseopplevelser for hver enkelt. Vi ønsker å observere elever mens de benytter seg av nettsiden for å kunne videreutvikle den. Deltakelse i prosjektet vil innebære at elevene får teste ut nettsiden på biblioteket i omtrent 1-2 skoletimer. Vår problemstilling er: Hvilke muligheter og utfordringer finnes i å bruke et digitalt biblioteksveiledningsverktøy for å finne egnet litteratur for elever i begynneropplæringen?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Ingrid Olsson og Sandra Tveit samt veiledere Kristi Torjesen Marti og Tuva Bjørkvold er ansvarlig for prosjektet via OsloMet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Prosjektet er i samarbeid med universitetsskolen ██████████. Vårt masterprosjekt tar utgangspunkt i begynneropplæringen, og vi ønsker derfor å la elever mellom 1. og 4. trinn teste ut nettsiden. Du får spørsmål om å delta fordi du er foresatt til et barn på 1.- 4. trinn.

Hva innebærer det for ditt barn å delta?

For å undersøke nettsidens funksjonalitet vil vi samle inn data gjennom observasjon og gruppeintervju med elevene. Mens elevene prøver ut nettsiden, vil vi benytte videoopptak og notater i observasjonen i tillegg til å ta skjermopptak av nettbrettet deres. I gruppeintervjuet vil vi samtale med elevene i mindre grupper på ca. fire for å få et innblikk i hva de syntes fungerte godt og hvordan nettsiden kan forbedres. Under samtalen vil vi ta videoopptak og notere. Gjennomføringen av observasjon og gruppeintervju vil ta omtrent en skoletime. Hvis ønskelig kan foresatte se intervjuguide på forhånd ved å ta kontakt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis deres barn deltar i prosjektet, kan dere når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle personopplysninger om barnet vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for barnet hvis det ikke deltar eller senere velger å trekke seg. Dersom barnet ditt ikke deltar i prosjektet, vil det følge samme undervisning som resten av klassen, men det vil ikke samles inn data.

Ditt barns personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun Ingrid og Sandra samt masterveiledere som vil ha tilgang til dataene. Dataene som samles inn, vil lagres på en sikker nettlagringsky gjennom OsloMet der personvern blir ivaretatt. Barnets navn vil vi erstatte med en kode som lagres på en navneliste adskilt fra øvrige data, for at barnet når som helst kan trekkes fra prosjektet. All data vil bli anonymisert.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes desember 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med alle personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om ditt barn?

Vi behandler opplysninger om barnet deres basert på foresattes samtykke.

På oppdrag fra OsloMet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge ditt barn kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om barnet, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om barnet som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om barnet
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av barnets personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Student: Ingrid Olsson. Mail: s330500@oslomet.no. Tlf.: 98034976
- Student: Sandra Tveit. Mail: s334331@oslomet.no. Tlf.: 93697686
- Veileder ved Oslomet: Kristin Torjesen Marti. Mail: kritoma@oslomet.no. Tlf.: 67237004
- Veileder ved Oslomet: Tuva Bjørkvold. Mail: tuvbj@oslomet.no. Tlf.: 67237415
- Vårt personvernombud: Ingrid S. Jacobsen. Mail: personvernombud@oslomet.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Kristin Torjesen Marti
(Forsker/veileder)

Tuva Bjørkvold
(Forsker/veileder)

Ingrid Olsson
(Student)

Sandra Tveit
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til at mitt barn kan:

- delta i testing av biblioteksressurs med videoopptak og skjermopptak
- delta i intervju med videoopptak

Barnets navn:

Jeg samtykker til at mitt barns opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet:

(Signert av prosjektdeltakers foresatte, dato)

Vil du delta i forskningsprosjektet ”Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket”?

Dette er et spørsmål til deg om å samtykke til å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan et digitalt veiledningsverktøy på skolebiblioteket kan forbedre og effektivisere elevenes biblioteksvaner. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Vi er to masterstudenter ved OsloMet som samarbeider med ██████████ for å teste ut vårt egenproduserte nettside for skolebiblioteket. Målet med produktet er å veilede elevene til å finne passende litteratur som skaper gode leseopplevelser for hver enkelt. Vi ønsker å observere elever mens de benytter seg av nettsiden for å kunne videreutvikle den. Deltakelse i prosjektet vil innebære at elevene får teste ut nettsiden på biblioteket i omtrent 1-2 skoletimer. Læreren oppgave blir å bistå med å dele elevene inn i hensiktsmessige grupper samt å delta i intervju. Vår problemstilling er: Hvilke muligheter og utfordringer finnes i å bruke et digitalt biblioteksveiledningsverktøy for å finne egnet litteratur for elever i begynneropplæringen?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Ingrid Olsson og Sandra Tveit samt veiledere Kristi Torjesen Marti og Tuva Bjørkvold er ansvarlig for prosjektet via OsloMet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Prosjektet er et samarbeid med universitetsskolen ██████████. Vårt masterprosjekt tar utgangspunkt i begynneropplæringen, og vi ønsker derfor å la elever mellom 1. og 4. trinn teste ut nettsiden. Du får spørsmål om å delta fordi du er lærer på 1.-4 trinn.

Hva innebærer det for deg å delta?

For å undersøke mulighetene og utfordringene nettsiden har, ønsker vi å la elevene teste ut nettsiden. For å gjøre situasjonen mest mulig praksisnær ønsker vi at læreren forklarer og bistår elevene mens vi observerer. Situasjonen vil filmes. Omfanget vil være omtrent 1 time.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du deltar i prosjektet, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke deltar eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun Ingrid Olsson og Sandra Tveit samt masterveiledere som vil ha tilgang til dataene. Dataene som samles inn, vil lagres på en sikker nettlagringssky gjennom OsloMet der personvern blir ivaretatt. Navnet ditt vil vi erstatte med en kode som lagres på en navneliste adskilt fra øvrige data, for at du når som helst kan trekke deg fra prosjektet. All data vil bli anonymisert.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes desember 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med alle personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om ditt barn?

Vi behandler opplysninger om deg etter ditt samtykke.

På oppdrag fra OsloMet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Student: Ingrid Olsson. Mail: s330500@oslomet.no. Tlf.: 98034976
- Student: Sandra Tveit. Mail: s334331@oslomet.no. Tlf.: 93697686

- Veileder ved Oslomet: Kristin Torjesen Marti. Mail: kritoma@oslomet.no. Tlf.: 67237004
- Veileder ved Oslomet: Tuva Bjørkvold. Mail: tuvbi@oslomet.no. Tlf.: 67237415
- Vårt personvernombud: Ingrid S. Jacobsen. Mail: personvernombud@oslomet.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Kristin Torjesen Marti
(Forsker/veileder)

Tuva Bjørkvold
(Forsker/veileder)

Ingrid Olsson
(Student)

Sandra Tveit
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å:

- delta i *videoobservasjon med lydopptak*

Mitt navn:

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet:

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 5 Intervjuguide

Datainnsamling til prosjektet "Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket"

Hvordan fant du en bok på nettsida?

- Hva gjorde du for å finne boken i bokhylla?
- Ønsker du å lese denne boken? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Tror du at boka er litt for lett, akkurat passe, eller litt for vanskelig for deg å lese?

- På temasiden: Hvorfor valgte du dette temaet?
- På leseferdighetsnivåsiden: Hvorfor valgte du dette nivået?

Tror du at du ville valgt denne boken hvis du ikke fikk den anbefalt fra nettsiden?
Hvorfor/hvorfor ikke?

- Hadde du valgt boken hvis du så den i hylla?

Hva synes du om denne nettsiden?

- Hvordan synes du nettsiden ser ut med tanke på farger, skrifttype, bilder osv.?
- Leseferdingssiden: Hva tror dere de ulike tingene her betyr?

Hva synes du om temaene/sjangrene du kunne velge? For få/mange? Mangler det noen temaer?

- Hvilke tips ville du gi oss for å gjøre nettsiden enda bedre for elever som går i andre klasse?

Vedlegg 6 Observasjonsskjema

Dato og klokkeslett:

Gruppe:

Minutt	Nettside				Navigere bibliotek	
	Temaside	Leseerfaring	Velge én av tre bøker	Kartfunksjon	Forstå kartet	Tilgjengelighet

Skjema for ROS-analyse masteroppgaveprosjekter

Navn student: Sandra Sofie Lindland Tveit og Ingrid Kristina Skjervold Olsson

Studentnummer: s334331 og s330500

Navn veileder: Kristin Torjesen Marti og Tuva Bjørkvold

Tittel på masteroppgaveprosjektet: «Lesing og elevmedvirkning: på skolebiblioteket».

Instrument/objekt	Hendelse	Årsak	Konsekvens	Tiltak
Mobiltelefon, PC	Tap eller tyveri av bærbart utstyr	Tyveri, tap.	Uvedkommen de får tilgang til data. Får ikke tilgang til mine data. Får ikke gjennomført intervju.	Sørge for at data lagres i Onedrive OsloMet. Sørge for tilgang til alternativ mobil. Lagre ev. intervju på nettskjema diktafon app. Logge av app slik at ikke uvedkommende får tilgang til lydfileer.
Diktafon fra biblioteket	Tap eller tyveri av bærbart utstyr	Mangle mobildata, ustabil netts på lokasjon.	Får ikke lagret lydopptak gjennom app til ekstern lagring. Kan ikke gjennomføre intervju med opptak.	Undersøke nettilgang på forhånd, sørge for 4G tilgang og nok mobildata.
Informant	Brudd på personvern/taushetsplikt	Informanten glemmer seg og oppgir data som kan føre til identifisering av tredjepersoner, eller sensitiv informasjon om seg selv.	Opptak kan ikke lagres og må slettes umiddelbart, brudd på personvern. Intervjuet må startes på nytt.	Sørge for at intervjuguiden ikke åpner for denne type informasjon, minne informanten i forkant av intervjuet på at personsensitiv

				informasjon samt informasjon som kan føre til identifisering av barn/elever ikke må forekomme.
Fil	Uvedkommende kan kjenne igjen opplysninger i filen, da den ikke er tilstrekkelig aidentifisert	Det er ikke gjort godt nok arbeid med anonymiseringen i filen.	Brudd på personvern.	Sørge for at datamaterialet er anonymisert, og adskilt mellom to ulike enheter.
Koblingsnøkkel	Koblingsnøkkel er ikke forsvarlig sikret	Har ikke satt passord på koblingsnøkkelen. Koblingsnøkkelen er ikke oppbevart/lagret på egnet sted.	Brudd på personvern.	Koblingsnøkkelen må oppbevares separat fra selve datamaterialet for å sikre at utenforstående ikke får tilgang til koblingen mellom navn og kode. Sikre koblingsnøkkelen med passord.
Harddisk	Tap eller tyveri	Tyveri, tap.	Vi mister data.	Så raskt som mulig behandle/transkribere dataene.
Feltnotater	Tap eller tyveri	Tyveri, tap.	Brudd på personvern.	Anonymiser data underveis, slik at det ikke kan kobles til informantene.
Videokamera med minnekort	Tap eller tyveri	Tyveri, tap.	Brudd på personvern. Vi mister data.	Legge over filer til kryptert harddisk umiddelbart. Formatere minnekort.

Egenerklæring om opphav i entreprenøriell masteroppgave

Studentene som gjennomfører entreprenøriell masteroppgave, skal fylle ut en egenerklæring, undertegne denne og levere sammen med den skriftlige delen av masteroppgaven. Hensikten er å klargjøre hva som er studentenes eget verk, og hva som er gjort i samarbeid med andre. Der to eller tre studenter samarbeider, skal det ikke skilles på hvilken student som har gjennomført ulike sider ved masteroppgaven. Om et punkt ikke er aktuelt, skal dette stå tomt.

1. Arbeid som er gjort av studentene alene i masterprosjektet

- Kommet på ideen til Finnboka
- Designet nettressursen Finnboka (<https://www.finnboka.com/>)
- Nivådelt omtrent halvparten av bøkene i databasen.
- Laget temakategorier for bøkene i databasen og plassert bøkene i disse.
- Spilt inn egen tale på nettsiden.
- Laget figurer til skriftlig oppgave med Power Point.

2. Arbeid som er gjort i samarbeid med andre i masterprosjektet

- Kommet i kontakt med biblioteksansvarlige.
- Fått omvisning på biblioteket på deltakerskolen av biblioteksansvarlige.
- Fått bistand til utvikling av nettressursen av Sigbjørn Skjervold.
- Fått bistand til utvikling av nettressursen per mail av Wix.

3. Arbeid som er gjort etter instruks fra studentene i masterprosjektet

- Biblioteksansvarlige har organisert elevgruppene som har testet Finnboka.
- Biblioteksansvarlige har gitt én gruppe elever opplæring i bruk av Finnboka.

4. Arbeid som er gjort av andre i masterprosjektet

- Kommet i kontakt med universitetsskolen som er del av et større prosjekt.
- Bøkene som er tilgjengelige på biblioteket, har blitt valgt av nåværende og tidligere biblioteksansvarlige.
- Omtrent halvparten av bøkene i databasen har blitt nivådelt av tidligere bibliotekarere.
- Bøkernes plassering i hyller har blitt gjort av nåværende og tidligere biblioteksansvarlige.
- Informasjon om og forsidebilde av bøkene i databasen er hentet fra hvert enkelt bokforlag.

5. Bilder, grafikk, tegninger, layout, o.a. som er anvendt i produktet, men ikke produsert direkte til masterprosjektet

- Nettressursen er utviklet med Wix (<https://no.wix.com/>)

- Illustrasjoner i temakategoriene og lesenivåene er hentet fra Canva (<https://www.canva.com/>)

Jeg erklærer at jeg med dette har opplyst korrekt hvordan opphavet er til de ulike sidene ved masterarbeidet.

Oslo, 12. mai 2023 Sted og dato

Ingrid Olsson Signatur student

Senden Tøvest Signatur student

Vedlegg 9 Medforfattererklæring

Medforfattererklæring

Om to eller tre studenter gjennomfører og/eller skriver masteroppgaven sammen, skal det legges ved et medforfattererklæring, jf. emneplan MGM05900:

“For studenter som velger å gjennomføre masteroppgaven som gruppearbeid, skal det gå tydelig fram i egen redegjørelse hvordan arbeidet er fordelt, og hvordan hver enkelt oppfyller kravet om selvstendig vitenskapelig arbeid. Her benyttes en medforfattererklæring som begge eller alle tre parter signerer.”

Masteroppgavens tittel:

“Finn boka som gir deg lese glede!”: Utvikling av en digital veiledningsressurs for begynneropplæringsseleven på skolebiblioteket.

Redegjørelse på hvordan arbeidet er fordelt, og hvordan den enkelte oppfyller kravet om selvstendig vitenskapelig arbeid:

Studentene har kommet på ideen til produktet sammen. Nettsiden har blitt utviklet sammen. Begge studentene har samlet inn datamaterialet, transkribert og tolket dette. Begge studentene har skrevet den skriftlige oppgaven. Ingrid har hatt hovedansvaret for metodedelen og Sandra for teoridelen, men all tekst er arbeidet med i fellesskap. Begge studentene har deltatt på alle seminarer og veiledninger. Muntlig del av prosjektet skal forberedes og gjennomføres av begge studentene.

Undertegnede bekrefter å ha bidratt til følgende deler av masteroppgavearbeidet:

Prosjektskisse, idé og tema for masteroppgaven	☒ Ja/Nei
Praktisk gjennomføring av studien for eksempel innhenting av data	☒ Ja/Nei
Analyse, drøfting og tolkning av resultatene	☒ Ja/Nei

Undertegnede har lest og godkjent den innsendte versjonen av masteroppgaven

Oslo, 12. mai 2023 Ingrid Olsson

Oslo, 12. mai 2023 Sandra Fuld
(sted) (dato) (signatur)